

Raport z przeglądu prawa

wykonanego przez ministrów kierujących działami administracji rządowej, na podstawie art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Dostępność Plus

Wstęp

Poniższa tabela powstała na podstawie raportów z przeglądu prawa, wykonanego na podstawie art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ministrowie kierujący działami administracji rządowej, po dokonaniu przeglądu przekazali ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego raporty z przeglądu w zakresie swoich kompetencji. Zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 56 ust. 1 ww. ustawy przegląd został wykonany do dnia 20 września 2020 r., a więc przed rekonstrukcją Rady Ministrów, stąd nazwy ministerstw w poniższej tabeli nie uwzględniają ostatnich zmian organizacyjnych w ministerstwach.

Do dnia 23 października 2020r. nie wpłynął raport z przeglądu prawa dotyczącego działów administracji: 1. budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo, 4. gospodarka, 22. turystyka, będących w kompetencji ówczesnego Ministerstwa Rozwoju. Raport dotyczący tego zakresu zostanie przesłany do Rady Dostępności niezwłocznie po jego otrzymaniu przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Raporty przygotowano w oparciu o wzór przygotowany w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Jest to tabela z czterema kolumnami (1. Przepis, którego dotyczy uwaga, 2. Problem związany z dostępnością, 3. Proponowane rozwiązanie, 4. Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie). Część ministerstw przesłało raporty również w nieco w innej formie. Dlatego w niektórych miejscach tabela nie kontynuuje ww. układu czterech kolumn. W zestawieniu nie ingerowano w treść przekazanych raportów, pozostawiając ocenę merytoryczną wskazanych zagadnień Radzie Dostępności.

Tabela zbiorcza raportów z przeglądu prawa dokonanego przez ministrów kierujących działami administracji rządowej na podstawie art. 56 ust. ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ministerstwo Sprawiedliwości

Dział administracji rządowej: sprawiedliwość

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
1.	<p>art. 183¹¹ kodeksu postępowania cywilnego Mediator niezwłocznie ustala termin i miejsce posiedzenia mediacyjnego. Wyznaczenie posiedzenia mediacyjnego nie jest wymagane, jeżeli strony zgodzą się na przeprowadzenie mediacji bez posiedzenia mediacyjnego.</p>	<p>Przepis nie wskazuje wprost, w jaki inny sposób mediator może prowadzić mediację bez posiedzenia, mimo że taka forma jej przeprowadzenia jest często jedynym sposobem pomocy stronom w polubownym rozstrzygnięciu konfliktu, w szczególności, gdy jedna ze stron jest niepełnosprawna bądź jest obciążona pewnymi dysfunkcjami uniemożliwiającymi jej dotarcie do neutralnego miejsca posiedzenia pojednawczego.</p>	<p>Możliwy kierunek zmian: Proponowanym kierunkiem zmian byłoby więc wskazanie sposobu przeprowadzenia mediacji bez posiedzenia mediacyjnego, tj. e-mediacji.</p>	<p>Zmiana art. 183¹¹ k.p.c. poprzez oznaczenie jego aktualnej treści jako § 1 oraz dodanie § 2 w brzmieniu: „W przypadku zgody stron na mediację bez posiedzenia mediacyjnego, mediacja taka może nastąpić przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
				obrazu i dźwięku”.
2.	Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 1141).	Brak regulacji przewidujących ułatwienia dla osób z niepełnosprawnością dostępu do budynków i sal sądowych oraz aktywnego i samodzielnego uczestniczenia przez takie osoby w postępowaniu sądowym	<p><u>Procedowany kierunek zmian:</u></p> <p>umieszczanie w sądach informacji dotyczących rozmieszczenia sal rozpraw oraz innych pomieszczeń przeznaczonych dla interesantów i publiczności w sposób umożliwiający zapoznanie się z ich treścią w sposób wizualny, głosowy lub dotykowy, uzupełnienie zawiadomienia/wezwania kierowanego do strony o możliwości udzielenia pomocy na terenie sądu lub zapewnienia udogodnień technicznych umożliwiających osobie z niepełnosprawnością udział w czynności</p>	Prace legislacyjne związane z nowelizacją Regulaminu urzędowania sądów powszechnych są aktualnie na etapie prac analityczno-koncepcyjnych, po których zakończeniu ostateczny projekt nowelizacji rozporządzenia zostanie przekazany do decyzji Departamentowi Legislacyjnemu Prawa Karnego.
3.	Przepisy dot. postępowań rejestrowych i działalności rejestrów, m.in.:	Brak regulacji przewidujących ułatwienia dla osób z niepełnosprawnością aktywnego i samodzielnego uczestniczenia w postępowaniu	<p><u>Możliwy kierunek zmian:</u></p> <p>- wprowadzenie przepisów gwarantujących osobom ze</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<ul style="list-style-type: none"> - Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.), przede wszystkim przepisy zawarte w Dziale VI, tytułu II, Księgi Drugiej; - Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1500 z późn. zm.); - Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1158); - Ustawa z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz. U. z 2019 r. poz. 55 z późn. zm.); - Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie prowadzenia 	<p>rejestrowym.</p>	<p>szczególnymi potrzebami obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje oraz zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku, w szczególności w formie: nagrania audio, nagrania wizualnego treści w polskim języku migowym, wydruku w alfabecie Braille'a lub wydruku z wielkością czcionki wygodną do czytania.</p> <p>- dokonanie zmiany szeregu rozporządzeń określających wzory dokumentów (np. wzorów</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	rejestru pośredników ubezpieczeniowych oraz udostępniania informacji z tego rejestru (Dz. U. poz. 2467).		pouczeń, wzorów oświadczeń o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, czy wzorów formularzy) wytwarzanych w ramach postępowań rejestrowych lub w związku z działalnością rejestrów w formach odpowiednich, w taki sposób, aby była możliwość ich pozyskania za pośrednictwem środków komunikacji na odległość (m.in. system teleinformatyczny)	

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Dział administracji rządowej: rodzina, zabezpieczenie społeczne, praca

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
1.	<p>Ustawa z dnia 20 kwietnia 2020 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>Ustawa gwarantuje równy dostęp wszystkim obywatelom do usług rynku pracy wspieranych instrumentami rynku pracy. Zgodnie z art. 2a ustawy o promocji (...) przepisy ustawy chronią przestrzeganie zasady równego traktowania w dostępie i korzystaniu z usług rynku pracy oraz instrumentów rynku pracy bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek</p>	<p>Mogą pojawić się pewne wątpliwości dotyczące zapewnienia dostępu do informacji o usługach i instrumentach rynku pracy, prawach i obowiązkach zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy dla osób ze szczególnymi potrzebami</p>	<p><u>Możliwy kierunek zmian:</u></p> <p>Należy doprecyzować przepisy ustawy, wskazując że osoby ze szczególnymi potrzebami mają prawo do uzyskania wszelkich informacji dotyczących praw i obowiązków zarejestrowanych osób, usług i instrumentów rynku pracy i szeroko pojętych możliwościach pomocy przez urząd pracy w zrozumiały dla nich sposób.</p>	<p>Po art. 2a dodaje się art. 2aa w brzmieniu:</p> <p>„2aa. Osoby będące osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), mają prawo do otrzymania informacji o prawach i obowiązkach bezrobotnego i poszukującego pracy oraz usługach i instrumentach rynku pracy realizowanych przez urzędy pracy w zrozumiały dla nich sposób, w szczególności z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 ust.</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
	lub orientację seksualną.			5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824).
2.	W zakresie regulacji dotyczących opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, Minister Rozwoju pracuje obecnie nad rozporządzeniem zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie , którego celem jest lepsze dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych.		Zmiany wprowadzone tym rozporządzeniem będą miały wpływ na tworzone w przyszłości żłobki i kluby dziecięce.	
3.	Kwestie dotyczące racjonalnych usprawnień		Ustawa ma obejmować całość koordynacji polityki	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
	<p>mają się znaleźć w nowo projektowanej ustawie o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami, która będzie służyła wdrażaniu Konwencji i zawierała regulacje związane z niepełnosprawnością, nie znajdujące się w innych aktach prawnych. Celem nowej ustawy będzie także zapewnienie mechanizmów wsparcia zgodnych z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych.</p>		<p>publicznej w zakresie niepełnosprawności, jak również ogólne regulacje dotyczące mechanizmów wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami. Dodatkowo w konsultacjach projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020-2030 wybrzmiały kwestie związane z dostępnością tłumaczy języka migowego (ich zapewnianiem przez urząd ośrodek zdrowia), potrzebą ich certyfikowania, dostępnością asystentów osobistych i potrzebą systemowego uregulowania tej usługi.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
4.	Kwestia zmiany Kodeksu pracy w zakresie wprowadzenia pracy zdalnej, jako dodatkowej formy świadczenia pracy.		Rozwiązanie to może się skutecznie przyczynić do aktywizacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy, dając im możliwość wykonywania pracy w ustandaryzowanej (bezpiecznej formie).	

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Dział administracji rządowej: oświata i wychowanie

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
1.		Brak definicji „barier” w przepisach oświatowych, analogicznej do art. 2 pkt 1 ustawy o dostępności, odnoszącej się do procesu kształcenia, oraz operacjonalizacji tego pojęcia;		
2		Różnice terminologiczne w odniesieniu do osób doświadczających trudności w funkcjonowaniu, w tym uczeniu się – występujące w ustawie o dostępności i przepisach oświatowych (rozważenie rozwiązań opartych na modelu biopsychospołecznym w zakresie oceny potrzeb i udzielania wsparcia);		
3.		Brak definicji „uniwersalnego projektowania” oraz „racjonalnych usprawnień” w systemie oświaty oraz operacjonalizacji tych pojęć w postaci wymagań, w odniesieniu do dostępności budynków i otoczenia przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty dla osób ze szczególnymi potrzebami, oraz prowadzonej przez nie działalności (m.in. organizacji pracy, procedur, zapewniania		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		dostępności procesu kształcenia dla osób uczących się ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi);		
4.		Brak operacjonalizacji minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności w jednostkach systemu oświaty.		

Ministerstwo Finansów

Dział administracji rządowej: budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
1.		Regulacje zawarte w ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 130), która reguluje przeprowadzanie egzaminu na doradcę podatkowego. Szczegółowe przepisy dotyczące przeprowadzania egzaminu zawarte w rozporządzeniu		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do Spraw Doradztwa Podatkowego i przeprowadzania egzaminu na doradcę podatkowego.</p> <p>Powyższe akty nie zawierają rozwiązań związanych z dostępnością (informacyjno-komunikacyjną, cyfrową) dla osób ze szczególnymi potrzebami i w związku z tym istnieje potrzeba zmiany zapisów ww. ustawy oraz rozporządzenia.</p>		

Ministerstwo Kultury Dziedzictwa Narodowego

Dział administracji rządowej: kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
1.	ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwie i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych	przeгляд aktu pod kątem dostępności, w tym konieczne jest wprowadzenie oficjalnego przekładu hymnu państwowego na PJM	nowelizacja ustawy	trwają prace nad nowym aktem regulującym symbole państwowe – w toku konsultacji publicznych projekt zostanie przekazany także do organizacji reprezentujących osoby z niepełnosprawnościami
2.	ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (art. 1)	dążenie do podnoszenia dostępności materiałów kultury dla osób niepełnosprawnych	zagadnienia te są regulowane dokumentami wewnętrznymi poszczególnych instytucji (zarządzeniami, regulaminami itp.) uwzględniającymi specyfikę danego podmiotu	obszar nie jest regulowany na poziomie ustawowym
3.	ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (art. 2)	określenie zakresu zapewniania dostępności wydawniczej w celach muzeów	kwestia dostępności działalności wydawniczej realizowanej przez muzea jest regulowana dokumentami wewnętrznymi poszczególnych instytucji	obszar nie jest regulowany na poziomie ustawowym
4.	ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o	zapewnienie osobom głuchym dostępu	wprowadzanie pożądaných udogodnień następuje na podstawie dokumentów	obszar nie jest regulowany na poziomie

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	muzeach (art. 2)	do tłumacza PJM w formie tabletu	wewnętrznych instytucji, regulujących działanie danego muzeum	ustawowym
5.	ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 9 ust. 1)	wprowadzenie możliwości uwzględniania w dokumentacji konserwatorskiej kwestii adaptacji zabytków z uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	stosowna zmiana została już wprowadzona w art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, który stanowi, że: <i>zagospodarowanie na cele użytkowe zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru wymaga posiadania przez jego właściciela lub posiadacza dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku, jak również możliwości jego dostosowania dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami</i>	zrealizowane – obowiązujące przepisy realizują już ten postulat
6.	ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu	zapewnienie dostępności w ramach przyznawanych dotacji na działania kulturalne i artystyczne	propozycja dotycząca rozszerzenia katalogu zadań o działania na rzecz dostępu do materiałów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami	zrealizowane – obowiązujące przepisy już realizują postulat strony społecznej (zapis

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	działalności kulturalnej (art. 34 ust. 3)		dotyczy zbyt szczegółowego zakresu, który może być i jest realizowany w zadaniach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie zakresu zadań objętych mecenatem państwa, udzielania dotacji celowej na zadania nim objęte oraz udzielania dofinansowań podmiotom prowadzącym działalność w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	na poziomie rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej)
7.	ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (art. 3)	zapewnienie dostępności w ramach programów dotacyjnych	ustawa nie określa zapisów dotyczących treści umowy o dofinansowanie (błędny odnośnik – uwaga dotyczy art. 5 ust. 3)	zrealizowane – obowiązujące przepisy już realizują postulat strony społecznej utrzymanie rozwiązań stosowanych w Programach MKiDN realizowanych zgodnie z § 6 rozporządzenia w sprawie zakresu zadań

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
				objętych mecenatem państwa – formularze wniosków przystosowane są do przekazywania informacji na temat sposobu wykorzystania środków z dotacji na zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
8.	ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (art. 3)	zapewnienie dostępności w treściach umów o dofinansowanie udzielane w ramach programów dotacyjnych	art. 5 odnosi się wyłącznie do dotacji celowych, natomiast proponowany zapis ust. 3a dotyczy ogólnego obowiązku nakładanego na instytucje kultury w całym zakresie ich działalności (błędny odnośnik – uwaga dotyczy art. 5)	zrealizowane – obowiązujące przepisy już realizują postulat strony społecznej utrzymanie rozwiązań stosowanych w Programach MKiDN realizowanych zgodnie z § 6 rozporządzenia w sprawie zakresu zadań objętych mecenatem

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
				<p>państwa – formularze wniosków przystosowane są do przekazywania informacji na temat sposobu wykorzystania środków z dotacji na zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami</p>
9.	ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (art. 3, 9, 12 i 14)	wpisanie do ustawy o bibliotekach obowiązku zapewniania dostępności	ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w wystarczający sposób obliguje podmioty publiczne do zapewnienia dostępu do swoich usług osobom o szczególnych potrzebach, na jej podstawie wszystkie biblioteki zobowiązane są do zapewnienia możliwości skorzystania z usług bibliotecznych osobom o szczególnych potrzebach, w związku z czym nie jest konieczne wprowadzenie do ustawy o bibliotekach dodatkowych szczegółowych przepisów regulujących zasady udostępniania regulaminów	<p>zrealizowane – obowiązujące przepisy już realizują postulat strony społecznej</p> <p>brak konieczności wprowadzania dodatkowej regulacji w ustawie o bibliotekach – ustawy o dostępności zawierają stosowne przepisy</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			bibliotecznych osobom ze szczególnymi potrzebami, podmioty publiczne, w tym również biblioteki, obowiązane są także do przestrzegania przepisów ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (dokumenty, w tym również regulaminy, zamieszczane są na stronach instytucji)	
10.	ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (art. 4 i 18)	rozszerzenie katalogu celów bibliotek o kwestię zapewnienia dostępności	ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w wystarczający sposób obliguje podmioty publiczne do zapewnienia dostępu do swoich usług osobom o szczególnych potrzebach, na jej podstawie wszystkie biblioteki zobowiązane są do zapewnienia możliwości skorzystania z usług bibliotecznych osobom o szczególnych potrzebach, w związku z czym nie jest zasadne uszczegółowienie sposobu zapewniania dostępności poprzez rozszerzania celów i zadań bibliotek, w art. 4 ustawy o bibliotekach jest mowa o użytkownikach, a więc pełnosprawnych i niepełnosprawnych, z	zrealizowane – obowiązujące przepisy już realizują postulat strony społecznej

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			kolei w art. 18 stosuje się termin „ogół społeczeństwa” obejmujący wszystkie osoby, niezależnie od stanu sprawności, tytuł rozdziału 9 brzmi obecnie „Obsługa specjalnych grup użytkowników” i odnosi się do wszystkich użytkowników, którzy z różnych względów (stan zdrowia, niepełnosprawność) mogą mieć problemy z dostępem do usług bibliotecznych	
11.	ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (art. 25)	powołanie Centralnej Biblioteki Głuchych	ustawa o bibliotekach nie stanowi podstawy prawnej do powoływania nowej biblioteki, utworzenie nowej instytucji w postaci Centralnej Biblioteki Głuchych wymaga wcześniejszych decyzji kierunkowych - dotyczących m.in. organu prowadzącego, finansowania czy formy organizacyjno-prawnej	kwestia nie jest regulowana na poziomie ustawy
12.	ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (art. 16)	dostępność materiałów archiwalnych dla osób z niepełnosprawnościami	art. 16 określa zasady udostępniania państwowego zasobu archiwalnego z uwzględnieniem standardów autentyczności oraz integralności tego typu źródeł, natomiast proponowane modyfikacje dotyczą technicznych warunków przekazywania treści osobom	obszar regulowany w zakresie ogólnych obowiązków instytucji publicznych w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom o

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			o szczególnych potrzebach komunikacyjnych, tj. materii prawnej nie dotyczącej przedmiotowego bloku przepisów	specjalnych potrzebach
13.	ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii	brak obowiązku przekazywania przez dystrybutora lub producenta kopii filmu w celu przygotowania jego audiodeksrypcji, wnioskodawcy proponują stworzenie systemu sankcji za brak realizacji powyższego obowiązku.	problem został częściowo rozwiązany przez odpowiednie wymogi warunkujące przyznanie dofinansowania przez PISF	brak przepisu wymagającego zmiany w ustawie o kinematografii, postulat de lege ferenda
14.	ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (art. 8)	rozszerzenie katalogu zadań PISF przez wskazanie enumeratywnie zadań związanych z ułatwianiem dostępu do dorobku kinematograficznego dla osób z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu	zadanie takie nie wymaga wskazania wprost w katalogu zadań PISF określonym w ustawie, należy nadmienić również, że PISF nie posiada praw autorskich do produkcji filmowych, zatem nie ma możliwości udzielania żadnej formy licencji do filmów, zadania związane z dostępnością są już realizowane w ramach programów operacyjnych PISF	
15.	ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (art. 7 i 12)	tłumaczenie materiałów prasowych na PJM	przepisy ustawy stosuje się do wszystkich rodzajów prasy, nie ma możliwości wprowadzenia regulacji dotyczących tłumaczenia wszelkiego	obszar nie jest regulowany na poziomie aktów prawnych

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			rodzaju treści prasowych na język migowy, należy jednak zauważyć, że niektórzy wydawcy prasy internetowej (portali informacyjnych) w chwili obecnej stosują udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, właściwe wydaje się pozostawienie tej kwestii samoregulacji rynku	
16.	ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (art. 6)	postulat poszerzenia definicji beneficjenta o osoby głuche	definicja beneficjenta jest określona w art. 2 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1564 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym;	treść przepisu wynika z regulacji unijnych, dozwolony użytek na rzecz osób głuchych uregulowany został w art. 33 ¹ ust. 1 ustawy

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			dyrektywa nie przewiduje możliwości rozszerzenia tej definicji, dozwolony użytek na rzecz osób z niepełnosprawnościami innego rodzaju przewidziany został natomiast w art. 33 ¹ ustawy	
17.	ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (art. 33.1)	postulat dopuszczalności zawierania umów w przedmiocie stworzenia audiodeskrypcji oraz tłumaczenia na język migowy	oddział 3a ustawy jest implementacją ww. dyrektywy UE i nie ma możliwości jego modyfikacji poza granice wyznaczone tą dyrektywą (przepisy o dozwolonym użytku w prawie autorskim należy interpretować ściśle jako wyjątki od wyłącznego charakteru prawa autorskiego), potrzebom osób z innymi niepełnosprawnościami lub dla celów innego rodzaju korzystania służy też ogólny przepis art. 33(1) ust. 1, który z kolei jest implementacją dyrektywy 2001/29 z 2001 r. (art. 5 ust. 3b), błędna interpretacja przepisów – umowy z twórcami audiodeskrypcji i napisów są umowami legalnymi, nie ma potrzeby wprowadzania przepisów „legalizujących”	treść przepisów wynika z regulacji unijnych, MKiDN nie ma informacji nt. przypadków odmowy udzielenia zgody przez uprawnionych z tytułu praw autorskich na korzystanie z audiodeskrypcji (czy też tłumaczenia na język migowy)
18.	ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie	postulat poszerzenia zakresu podmiotowego dozwolonego użytku	błędna interpretacja przepisów - art. 33(1) ust. 1 ustawy nie zawiera takiego	obowiązujące przepisy

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	autorskim i prawach pokrewnych (przepisy wdrażające Traktat z Marrakeszu)	o osoby nieposiadające orzeczenia o niepełnosprawności	wymagania, art. 35a natomiast umożliwia uprawdopodobnienie określonej dysfunkcji m.in. poprzez złożenie oświadczenia o jej występowaniu, w związku czym przedłożenie orzeczenia o niepełnosprawności również w tym przypadku nie jest obowiązkowe	realizują ten postulat
19.	ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (uwagi kierunkowe, uwagi do art. 4, art. 18a)	podnoszenie kwot udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami i obowiązków dostawców w zakresie zapewniania dostępności	obecnie obowiązujące przepisy ustawy o radiofonii i telewizji zakładają stopniowe zwiększanie dostępności programów telewizyjnych dla osób niewidomych, w 2025 r. dokonana zostanie ocena wprowadzonych regulacji, w wyniku której zaproponowane będą dalsze zmiany w tym zakresie	zgodnie z ustawą o radiofonii i telewizji decyzje o dalszej zmianie ustawy podejmowane będą w 2025 r.
20.	rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie nagród za znalezienie zabytków lub materiałów archiwalnych (§ 2)	przepisy powinny określać, że znalazcy będącemu osobą ze szczególnymi potrzebami dyplom przyznaje się w formach, takich jak nagranie audio, nagranie wizualne treści w polskim języku migowym, wydruk w alfabecie Braille'a lub wydruk z wielkością czcionki wygodną do czytania, w zależności od potrzeb tego znalazcy;	osoba ze szczególnymi potrzebami powinna móc otrzymać dyplom/nagrodę w adekwatnej/przystosowanej formie	do konsultacji z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego i weryfikacji, czy uwaga nie dotyczy większej liczby podobnych aktów pozostających w kompetencjach innych ministrów oraz czy

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		zmiana ma na celu zapewnienia takim znalazcom, np. znalazcom z dysfunkcją wzroku lub słuchu, realnej możliwości zapoznania się z treścią dyplomu za znalezienie rzeczy będącej zabytkiem lub materiałem archiwalnym; przyczyni się to też pośrednio do zwiększenia skłonności znalazców do czynienia zadość swoim obowiązkom, wynikającym z przepisów Kodeksu cywilnego oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rzeczach znalezionych		możliwe jest wprowadzenie rozwiązania systemowego w oparciu o ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom o szczególnych potrzebach

Ministerstwo Cyfryzacji

Dział administracji: informatyzacja

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
1.	Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 o dostępności cyfrowej stron internetowych i	Brak obowiązku przygotowania planu wdrażania dostępności cyfrowej i regularnego publikowania go przez podmiot publiczny	Należy w ustawie dodać przepis nakładający na podmiot publiczny obowiązek przygotowania szczegółowego, rocznego planu	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. 2019 poz. 848)		wdrażania dostępności cyfrowej w przypadku braku jej zapewnienia i publikowania tego planu w deklaracji dostępności.	
2.	Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. 2019 poz. 848) Art. 8 ust 2 pkt 2 lit e	Brak obowiązku uzupełnienia informacji o sytuacji kryzysowej o nagranie tłumaczenia PJM	Należy uzupełnić przepis	W art. 8 ust 2 pkt 2 lit e dodać po przecinku: „przy czym do informacji tych dołączone jest nagranie w Polskim Języku Migowym oddające ich treść”
3.	Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym	Brak przepisu nakazującego przekazywanie informacji w ramach systemu ostrzegania w sposób dostępny dla wszystkich użytkowników (przede wszystkim napisy i tłumacz PJM)	Niezbędnym jest dodanie przepisu nakazującego zadbanie o to, by w procesie monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania uwzględnione zostały potrzeby osób niepełnosprawnych (szczególnie w przypadku publikowania informacji na stronach www i przekazywania informacji drogą audiowizualną).	
4.	Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 o dostępności cyfrowej	Brak przepisu określającego czas, po jakim do nagrania transmisji na żywo powinny zostać dodane napisy	Należy dodać przepis wyznaczający nieprzekraczalny termin 14 dni na dodanie napisów od opublikowania	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. 2019 poz. 848)	rozszerzone	nagrania z transmisji na żywo.	
5.	Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. 2019 poz. 848)	Partie polityczne, choć otrzymują subwencję państwową, nie są zobowiązane do zachowania standardów dostępności ani cyfrowych, ani komunikacyjno-informacyjnych. Żadne wymogi dostępności nie są stawiane komitetom wyborczym i kandydatom.	Należy uzupełnić przepis art. 2 Ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych o publikacje na strona www oraz w aplikacjach mobilnych partii politycznych, komitetów wyborczych oraz posłów i senatorów.	

Ministerstwo Infrastruktury

Działy administracji: transport

Lotnictwo

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
1.	Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu	Rozporządzenie to stanowi rdzeń obowiązujących w krajowym lotnictwie cywilnym przepisów	W aktach prawnych pozostających w zakresie właściwości Ministra	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą</p>	<p>regulujących kwestie zapewnienia dostępności do dóbr i usług publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami. Jak wiadomo rozporządzenia unijne mają zasięg ogólny – wiążą w całości i są bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich. Adresatami norm rozporządzeń są nie tylko instytucje i organy unijne oraz wszystkie państwa członkowskie, ale i osoby fizyczne i prawne. Są to akty o charakterze generalno-abstrakcyjnym, nieadresowane do konkretnych podmiotów i są przeznaczone do wielokrotnego stosowania. Normy rozporządzeń obowiązują i są stosowane bezpośrednio, bez potrzeby ich inkorporowania czy transponowania do krajowych porządków prawnych. Podkreślić jednak należy, że w dziedzinach unormowanych rozporządzeniami organy prawodawcze państw</p>	<p>Infrastruktury, w zakresie lotnictwa nie zidentyfikowano przepisów, które mogą w sposób bezpośredni lub pośredni stwarzać bariery w dostępności do dóbr i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>członkowskich są zobowiązane do uchylecia wcześniejszych przepisów prawnych niezgodnych z tymi rozporządzeniami oraz do powstrzymania się od ustanawiania takich przepisów w przyszłości. Stosowanie rozporządzeń jest obowiązkowe. Rozporządzenie wiąże nie tylko co do rezultatu, który powinien być osiągnięty, lecz również co do formy i metod jego osiągnięcia. Wspomniane rozporządzenie reguluje m.in. następujące kwestie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie odmowie przewozu ze względu na niepełnosprawność i ograniczoną sprawność ruchową; • wyznaczanie punktów przylotu i wylotu takich osób; • zasady przekazywania informacji między organizatorem wyjazdu a 		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>przewoźnikiem lotniczym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady udzielania pomocy w portach lotniczych i zasady odpowiedzialności z tym związane; • szkolenia; • szczególne zasady odszkodowań. 		
2.	<p>Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91</p>	<p>Rozporządzenie to w ograniczonym stopniu dotyczy osób ze specjalnymi potrzebami, jednak zgodnie z art. 11 obsługujący przewoźnicy lotniczy traktują w sposób priorytetowy przewóz osób o ograniczonej możliwości poruszania się oraz wszystkich towarzyszących im osób lub psów z certyfikatem psa przewodnika, jak również przewóz dzieci podróżujących bez dorosłych opiekunów, a w przypadkach odmowy przyjęcia na pokład, odwołania i opóźnień, bez względu na ich długość, osoby o ograniczonej możliwości</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>poruszania się i wszystkie osoby im towarzyszące, jak również dzieci podróżujące bez dorosłych opiekunów mają prawo do otrzymania bezpłatnych posiłków, zakwaterowania oraz transportu, tak szybko jak jest to możliwe. Pasażerowie o ograniczonej możliwości poruszania się oraz osoby o specjalnych potrzebach mogą także na mocy tego rozporządzenia skorzystać z dodatkowych uprawnień do opieki ze strony przewoźnika lotniczego, co ma ułatwić im skorzystanie z przewozu lotniczego na zasadach niedyskryminacji. Opieki tej udziela się proporcjonalnie do indywidualnych potrzeb danego pasażera. Ograniczenia w możliwości poruszania się pasażerów mogą wynikać nie tylko z fizycznej niepełnosprawności stałej lub czasowej, lecz również z niepełnosprawności umysłowej czy ruchowej. Pasażerom mającym</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>trudności w poruszaniu się, osobom im towarzyszącym oraz o specjalnych potrzebach przysługuje prawo do priorytetowego traktowania, np. w wejściu na pokład, przyznawaniu miejsc na pokładzie, nadawaniu bagażu.</p>		
3.	<p>Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2019 r. poz. 1580, z późn.zm.) oraz akty wykonawcze do tej ustawy</p>	<p>Mając na uwadze przepisy ww. aktów prawa UE regulujących kwestie zapewnienia dostępności do dóbr i usług publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami, w ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze zawarto przepisy dotyczące ochrony praw pasażerów, w tym osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą, mające na celu zapewnienie stosowania ww. aktów prawa UE, określające w szczególności organ odpowiedzialny za sprawowanie</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		nadzoru nad ich przestrzeganiem, tryb postępowania w sprawach oraz sankcje za niestosowanie przepisów ww. aktów prawa UE (dział XA i art. 209 b ustawy).		
4.	Krajowy Program Ochrony Lotnictwa Cywilnego, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 631)	W Krajowym Programie Ochrony Lotnictwa Cywilnego, wprowadzono rozwiązanie mające na celu ułatwienie podróży z ograniczoną możliwością poruszania niepełnosprawnym, zgodnie z którym sprzęt ułatwiający podróżowanie, mający istotny wpływ na zdrowie lub życie pasażera lub zapewniający komfort podróży wykorzystywany przez osoby z ograniczoną możliwością poruszania się, poddaje się w miarę możliwości kontroli jako bagaż kabinowy; przewoźnik lotniczy jest zobowiązany poinformować osobę z ograniczoną możliwością poruszania się o czasie niezbędnym do przeprowadzenia		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		kontroli (§ 44 KPOLC).		

Drogi, kolej i transport publiczny

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
5.	Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych	W odniesieniu do rekomendacji zmiany ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, która została przedstawiona w raporcie pn. „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa” w zakresie dodania do listy obowiązków zarządcy drogi obowiązku zapewnienia dostępności dróg, chodników i drogowych obiektów inżynierskich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania należy wyjaśnić, że warunki techniczne dla dróg publicznych jak i obiektów inżynierskich zapewniają w	W aktach prawnych pozostających w zakresie właściwości Ministra Infrastruktury, w zakresie dróg publicznych nie zidentyfikowano przepisów prawa, które wymagają zmiany w celu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>szczegółności niezbędne warunki do korzystania z drogi publicznej przez osoby niepełnosprawne, w tym poruszające się na wózkach inwalidzkich (§ 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 2016 r. poz. 124) i § 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 735, z późn. zm.)).</p> <p>Ponadto wszelkie obiekty i urządzenia w pasie drogowym, przeznaczone dla uczestników ruchu, powinny zapewniać bezpieczeństwo ich użytkowania, w tym również przez osoby z</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>niepełnosprawnościami. Zarządca drogi ma zapewnić bezpieczeństwo dla wszystkich uczestników ruchu drogowego w tym dla osób z niepełnosprawnościami wobec czego należy uznać, że ww. propozycja mieści się w wykonywanych już zadaniach zarządcy drogi. Do zadań tych należy m.in. utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich (tzn. wykonywanie robót konserwacyjnych, porządkowych i innych zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu), przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz przepraw promowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego (art. 20 ustawy o drogach publicznych).</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
6.	Rozdział 8 a oraz 9 a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2140 oraz z 2020 r. poz. 875)	<p>Odnosząc się do rekomendacji uchylenia wyłączenia bazującego na kryteriach ilościowych (liczba mieszkańców, liczba pasażerów) dotyczącego obowiązku dostosowania dworców do udzielania pomocy osobom z niepełnosprawnościami informujemy co następuje.</p> <p>Resort infrastruktury wprowadził regulacje prawne w zakresie obowiązku wyznaczania dworców, w których udzielana jest pomoc osobom z niepełnosprawnościami i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej oraz przepisy dotyczące ochrony praw pasażerów. W związku z tym, dworzec którego właścicielem lub współwłaścicielem w części większej niż połowa udziałów we współwłasności jest jednostka samorządu terytorialnego i jest zlokalizowany w mieście powyżej</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>50 000 mieszkańców, oraz z którego rocznie odjeżdża powyżej 500 000 pasażerów podlega obowiązkowi dostosowania do udzielania pomocy osobom z niepełnosprawnościami i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej. Należy zauważyć, że ustawa przewiduje dla każdego właściciela dworca, który nie spełnia ww. ustawowych kryteriów, możliwość wystąpienia z wnioskiem do ministra właściwego do spraw transportu o wyznaczenie tego dworca do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej, o ile jest on dostosowany do udzielania tej pomocy. Dostosowanie dworca autobusowego do udzielania pomocy osobom z niepełnosprawnością, osobom o ograniczonej sprawności ruchowej</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego, a koszty związane z dostosowaniem każdego dworca ponosi jego właściciel.</p> <p>Ministerstwo Infrastruktury dysponuje opracowaniem przygotowanym w związku z przystosowaniem dworców autobusowych w komunikacji dalekobieżnej i międzymiastowej do wymogów określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczącym praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz. U. UE L/2011.55.1) sporządzonym przez Polską Izbę Gospodarczą Transportu Samochodowego i Spedycji z siedzibą</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>w Warszawie.</p> <p>Przedmiotowe opracowanie zawiera również szczegółową analizę kosztów dostosowania obiektów dworcowych do potrzeb osób niepełnosprawnych i ograniczonej zdolności ruchowej oraz koszty przeszkolenia personelu i zatrudnienia osób do obsługi takich pasażerów. W oparciu o uzyskane od poszczególnych administratorów obiektów dworcowych materiały, Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji określiła roczne koszty funkcjonowania obiektów dworcowych z uwzględnieniem wielkości dworców i liczby obsługiwanych pasażerów oraz pojazdów.</p> <p>Biorąc pod uwagę dezaktualizację części danych, w celu pozyskania</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>bardziej precyzyjnych i aktualnych danych konieczne będzie ponowne dokonanie przedmiotowej analizy.</p>		
7.	<p>Art. 21 ust. 1a ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym</p>	<p>Odnosząc się do rekomendacji wprowadzenia przy wyborze operatora, obsługującego transport publiczny w danej gminie obligatoryjnego mechanizmu, uwzględniającego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia publicznego, to czy rozwiązania techniczne zastosowane w środkach transportu są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami informujemy co następuje.</p> <p>Przy udzielaniu zamówienia publicznego na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego, w specyfikacji istotnych warunków zamówienia uwzględnia się konieczność zapewnienia w środkach transportu rozwiązań technicznych</p>	<p>Przepisy ustawy o publicznym transporcie zbiorowym uwzględniają konieczność zapewnienia w środkach transportu rozwiązań technicznych służących zapewnieniu ich dostępności dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>służących zapewnieniu ich dostępności dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej. Ww. przepis został wprowadzony przez art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. poz. 1696), która weszła w życie z dniem 20 września 2019 r. Przepisy ustawy o publicznym transporcie zbiorowym realizują zalecenia zawarte w rekomendacji.</p>		
8.	Art. 54 ust. 5 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami	W zakresie rekomendacji dotyczącej zmiany sposobu przeprowadzania egzaminu na prawo jazdy oraz systemu udostępniania dostosowanych samochodów osobom z niepełnosprawnościami przez ośrodki szkolenia kierowców należy wskazać, że w 2018 r.	W zakresie przepisów dotyczących szkolenia i egzaminowania kandydatów na kierowców nie ma już przepisów, które stanowią lub które mogłyby potencjalnie stanowić barierę dla osób niepełnosprawnych w uzyskaniu uprawnień do kierowania pojazdami.	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>zostało wprowadzonych szereg zmian do przepisów ustawy o kierujących pojazdami, które stanowią realizację ułatwień dla osób niepełnosprawnych w kontekście realizacji zapisów konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Pierwsza zmiana została wprowadzona przepisami ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o zmianie ustawy o kierujących pojazdami (Dz. U. poz. 728). Zmiany te weszły w życie 14 maja 2018 r. Zmiana ta miała na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym, które posiadają orzeczenie lekarskie z adnotacją, że mogą prowadzić wyłącznie pojazd przystosowany do rodzaju niepełnosprawności, dostępność pojazdów egzaminacyjnych przystosowanych do ich rodzaju niepełnosprawności. Pojazdy miały być zapewniane przez Wojewódzkie Ośrodki Ruchu</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>Drogowego. Podczas prac nad projektem stwierdzono, że Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego nie są w stanie zapewnić pojazdów przystosowanych do każdego rodzaju niepełnosprawności. Każdy pojazd dla osoby niepełnosprawnej jest przystosowywany indywidualnie do jej potrzeb, co powoduje, że nawet w przypadku przystosowania go do tej samej niepełnosprawności mógłby być nie do obsłużenia przez inną osobę niepełnosprawną. Ustalono, że przed egzaminem osoba szkoli się na pojeździe przystosowanym do jej niepełnosprawności (swoim lub ośrodka szkolenia kierowców). Stwierdzono, że najbezpieczniejszym rozwiązaniem będzie nałożenie na WORD obowiązku przeprowadzenia egzaminu dla osoby</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>niepełnosprawnej nieodpłatnie w przypadku jeżeli podstawą pojazd na którym się szkoliła (cena egzaminu 140 zł). Z praktyki wynika, że osoby niepełnosprawne, ze względu na specyfikę dostosowania pojazdów do ich niepełnosprawności, odbywają egzamin na pojazdach ośrodków szkolenia kierowców lub na pojazdach własnych. W toku prac sejmowych rozwiązanie to uznano za najwłaściwsze. Proponowano także aby WORD – y pokrywały koszty wynajmu pojazdów przystosowanych do rodzaju niepełnosprawności jednak trudno było wskazać do jakiej wysokości koszty te powinny być pokrywane. Uznano, że maksymalnym kosztem mogłaby być wysokość opłaty egzaminacyjnej (140zł). Dlatego też na wniosek przedstawicieli WORD – ów, dla ułatwienia</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>procesu rozliczeń i dla uniknięcia możliwego zawyżania stawek za najem pojazdów, przyjęto, że jeżeli osoba niepełnosprawna podstawia własny pojazd to nie wnosi opłaty za część praktyczną egzaminu. Dodatkowo dla ułatwienia podjęcia procesu szkolenia przez osoby niepełnosprawne na Ministra właściwego ds. gospodarki nałożony został obowiązek wyznaczenia podmiotu, który będzie prowadził ogólnodostępną w internecie listę ośrodków szkolenia kierowców dysponujących pojazdami przystosowanymi do rodzaju niepełnosprawności. W związku z powyższym, zgodnie z art. 54 ust. 5 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami egzamin państwowy na prawo jazdy może odbywać się pojazdem osoby niepełnosprawnej przystosowanym do jej rodzaju niepełnosprawności. Art. 56 ust. 4</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		ustawy o kierujących pojazdami stanowi, iż egzamin przeprowadzany pojazdem tej osoby jest nieodpłatny.		
9.	Art. 56 ust. 7 ustawy o kierujących pojazdami	<p>Druga zmiana została wprowadzona przepisami ustawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy o kierujących pojazdami (Dz. U. poz. 1098). Przepisy tej ustawy wprowadziły obowiązek nieodpłatnego zapewnienia tłumacza języka migowego przez Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego na egzaminie praktycznym na prawo jazdy na wniosek osoby niepełnosprawnej. Należy wskazać, że wszystkie Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego są przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Jedynym przypadkiem w którym należało zapewnić dodatkową nieodpłatną opiekę osobom niepełnosprawnym była konieczność zapewnienia tłumacza</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>języka migowego. W każdym innym przypadku osoba niepełnosprawna w każdym momencie może przystępować do egzaminu państwowego na prawo jazdy.</p> <p>Obecnie obowiązujące przepisy są przyjaźniejsze dla osób niepełnosprawnych od proponowanych rozwiązań szczególnie w zakresie obowiązku zgłaszania chęci odbycia egzaminu przez osobę niepełnosprawną na 3 dni przed egzaminem. Zgodnie z art. 54 ust. 5 ustawy o kierujących pojazdami egzamin dla osoby niepełnosprawnej może być przeprowadzany jej pojazdem przystosowanym do rodzaju niepełnosprawności. W tym przypadku egzamin praktyczny jest nieodpłatny. Natomiast zgodnie z art. 56 ust. 7 w egzaminie praktycznym może brać udział</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>tłumacz języka migowego zapewniony nieodpłatnie przez WORD. Wszystkie WORD są przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Dodatkowo należy wskazać, że Ministerstwo Infrastruktury już w 2015 r. przygotowało i wprowadziło w życie tłumaczenie pytań stosowanych na egzaminie państwowym na prawo jazdy na język migowy. Od tego czasu we wszystkich Wojewódzkich Ośrodkach Ruchu Drogowego prowadzone są egzaminy teoretyczne dla osób głuchych przy użyciu komputerowych urządzeń egzaminacyjnych zawierających pytania testowe w języku migowym.</p> <p>Ponadto ustawą z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy o kierujących pojazdami został wprowadzony art. 3 ust. 3a ww.</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		ustawy, wskazujący jednoznacznie, że osoby głuchonieme mogą uzyskać prawo jazdy kategorii C, C+E tzw. Samochody ciężarowe. Powyższy artykuł wychodził naprzeciw oczekiwaniom społecznym.		
10.	Art. 1a, ust. 4, pkt 3, w zw. z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1992r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego	W zakresie zapewnienia przejazdów ulgowych psom asystującym. Obecnie do ulg przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego spośród psów asystujących uprawnione są wyłącznie psy – przewodnicy towarzyszące w podróży osobom niewidomym. W przypadku przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego wraz z psem asystującym przez inne osoby niepełnosprawne uprawnione bądź nieuprawnione do ulg (o ile cennik i regulamin przewoźnika autobusowego lub kolejowego przewiduje opłatę za przewóz zwierząt) podróżny jest	<p>Pierwsza propozycja - obejmująca wyłącznie rozszerzenie definicji „psa asystującego” i skutkująca niższymi skutkami dla budżetu państwa.</p> <p>Rozszerzenie definicji opiekuna i przewodnika w art. 1a ust. 4 pkt 3 ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego o pozostałe psy asystujące wraz z nowelizacją rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. poz. 810) wskazującą certyfikat psa asystującego jako dokument</p>	Przepisowi art. 1a, ust. 4, pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1992r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, należy nadać treść w brzmieniu: „opiekunach lub przewodnikach – należy przez to rozumieć jedną osobę pełnoletnią, w przypadku przewodnika osoby niewidomej lub osoby uznanej za niezdolną do samodzielnej egzystencji – osobę, która ukończyła 13 lat, albo psa asystującego, o którym mowa

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>zobowiązany kupić dla psa asystującego bilet bez ulgi.</p>	<p>poświadczający prawo do ulgi. Zaproponowane zmiany spowodują, że osoby niepełnosprawne <u>obecnie uprawnione do ulg w publicznym transporcie zbiorowym</u> (tj. osoby niewidome, osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji oraz dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne) podczas przejazdu wraz z psem asystującym będą mogły dla tego psa kupić bilet na przejazd z ulgą ustawową przewidzianą dla opiekunów i przewodników. Obecnie mają do tego prawo wyłącznie osoby niewidome.</p> <p>Ponadto pojawiają się opinie, że ulgowe przejazdy powinny też dotyczyć psów asystujących w trakcie szkolenia. Wydaje się, że nie jest to dobre rozwiązanie, gdyż kreuje ryzyko nadużyć – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie wydawania certyfikatów potwierdzających status psa asystującego (Dz. U. Nr 64, Poz. 399), nie zdefiniowano pojęcia instruktora psów asystujących, zatem mogłoby pojawić się</p>	<p>w rozporządzeniu wykonawczym wydanym na podstawie art. 20b ust. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn.zm.)</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
			<p>wiele psów oznaczonych jako „Pies asystujący w trakcie szkolenia” (vide art. 12 ust. 1 ww. rozporządzenia), a osoby je posiadające mogłyby podawać się za instruktorów (taki pies nie musi mieć certyfikatu). Ponadto w rozporządzeniu przewidziano możliwość sfinansowania certyfikatu psa asystującego, co w pewnym stopniu pokrywa koszty szkolenia, w tym przejazdów.</p>	
11.			<p>Druga propozycja - obejmująca rozszerzenie definicji „psa asystującego” oraz rozszerzająca uprawnienie do ulg również na te psy, które będą opiekunami osób innych niż niewidome i niezdolne do samodzielnej egzystencji – będą skutkować wyższym niż przy pierwszej propozycji i skutkami dla budżetu państwa. Rozszerzenie definicji opiekuna i przewodnika w art. 1a ust. 4 pkt 3 ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego o pozostałe psy asystujące oraz rozszerzenie grupy uprawnionych do ulg na podstawie art. 2 ust. 3 tej ustawy o</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
			<p>psy asystujące będące opiekunami i przewodnikami osób niepełnosprawnych niezależnie od przyczyny i stopnia niepełnosprawności (adekwatnie do zadań, które mogą wykonywać psy asystujące), a także nowelizacja rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. poz. 810) wskazująca certyfikat psa asystującego jako dokument poświadczający prawo do ulgi.</p> <p>Zaproponowane zmiany spowodują, że wszystkie osoby niepełnosprawne, które korzystają z pomocy psów asystujących (a nie jak obecnie wyłącznie osoby niewidome) podczas przejazdu wraz z psem asystującym będą mogły dla tego psa zakupić bilet na przejazd z ulgą ustawową przewidzianą dla opiekunów i przewodników.</p>	
12.	§ 3 ust. 1 pkt 2	Propozycja porządkująca stan	Propozycja porządkująca obecny stan	-

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
	<p>rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. poz. 810)</p>	<p>prawny (nie wynika z rekomendacji, tylko wniosków osób niepełnosprawnych).</p> <p>Brak możliwości skorzystania z uprawnień do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego autobusowego i kolejowego przez dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia,</p>	<p>prawny - nie zmienia obecnie przysługujących uprawnień, a jedynie dodanie drugi dokument poświadczający do ulgi.</p> <p>W § 3 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego wskazanie dodatkowego dokumentu poświadczającego uprawnienia do ulg, tj. orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydanego zgodnie z przepisami o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Pozwoli to szybciej skorzystać z uprawnień do ulg w publicznym transporcie zbiorowym, a w niektórych przypadkach zrezygnować z występowania o legitymację osoby niepełnosprawnej. Wydanie wskazanej legitymacji w myśl obecnie obowiązujących przepisów prawa musi bowiem zostać poprzedzone uzyskaniem</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny - i z powrotem, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych przed wydaniem legitymacji osoby niepełnosprawnej pomimo tego, że osoby uprawnione są w posiadaniu orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.	przez daną osobą jednego z wymienionych orzeczeń.	
13.	Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1300/2014 z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących się do dostępności systemu kolei Unii dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania	W zakresie krajowych przepisów dotyczących transportu kolejowego, nie ma potrzeby ich zmiany, ze względu na to, że zagadnienia dotyczące zapewnienia dostępności w transporcie kolejowym są regulowane wprost przez prawo wspólnotowe, tj. rozporządzenie Komisji (UE) nr 1300/2014 z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących	W aktach prawnych pozostających w zakresie właściwości Ministra Infrastruktury, w zakresie kolejnictwa nie zidentyfikowano przepisów, które mogą w sposób bezpośredni lub pośredni stwarzać bariery w dostępności do dóbr i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.	-

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
	się (TSI PRM)	się do dostępności systemu kolei Unii dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się (TSI PRM).		
Dostępność placówek pocztowych i skrzynek nadawczych oraz dostęp do powszechnych usług pocztowych				
14.	Art. 47. Ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188, z późn.zm.)	Obowiązujący przepis art. 47 ustawy Prawo pocztowe oraz przepisy aktu wykonawczego wydanego na podstawie tego przepisu dotyczącem.in. liczby i sposobu rozmieszczenia placówek pocztowych oraz nadawczych skrzynek pocztowych pozwalają na zapewnienie powszechności dostępu do nich. Oznacza to również dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Obowiązujące regulacje w zakresie usług pocztowych zapewniają dostęp dla osób z niepełnosprawnościami.	
15.	Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 29 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora	Rozdział 4. Rozporządzenia określa sposób rozmieszczenia placówek pocztowych operatora wyznaczonego oraz minimalny procentowy udział nadawczych skrzynek pocztowych umieszczonych w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich osobie		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
	<p>wyznaczonego (Dz. U. z 2013 r. poz. 545, z późn.zm.)</p>	<p>niepełnosprawnej.</p> <p>Zgodnie z § 24 ust 1. Jedna stała placówka pocztowa operatora wyznaczonego, licząc średnio w skali kraju, przypada na 6000 mieszkańców na terenie gmin miejskich i gmin miejsko-wiejskich.</p> <p>2. Jedna placówka pocztowa operatora wyznaczonego, licząc średnio w skali kraju, przypada na 85 km² powierzchni w gminach wiejskich.</p> <p>3. W każdej gminie powinna być uruchomiona co najmniej jedna stała placówka pocztowa operatora wyznaczonego.</p> <p>4. Wskaźniki, o których mowa w ust. 1-3, nie obejmują nadawczych skrzynek pocztowych.</p> <p>5. Lokalizacja placówek pocztowych operatora wyznaczonego, o których mowa w ust. 1-3, uwzględnia występujące na danym obszarze zapotrzebowanie na</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		<p>usługi.</p> <p>Zgodnie z § 25 placówki pocztowe operatora wyznaczonego powinny być czynne we wszystkie dni robocze, z wyjątkiem sobót, co najmniej 5 dni w tygodniu, a jeżeli w tygodniu przypada dzień ustawowo wolny od pracy, liczba ta może być odpowiednio niższa.</p> <p>§ 26.1. Procentowy udział nadawczych skrzynek pocztowych umieszczonych w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich osobie niepełnosprawnej, poruszającej się za pomocą wózka inwalidzkiego, w szczególności skrzynek instalowanych w placówkach pocztowych operatora wyznaczonego lub na nieruchomościach użytkowanych przez te placówki, w ogólnej liczbie nadawczych skrzynek pocztowych instalowanych w miejscowym obszarze pocztowym przez operatora wyznaczonego nie może być niższy niż 95%.</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych (opcjonalnie)
		2. Liczba nadawczych skrzynek pocztowych instalowanych przez operatora wyznaczonego w miejscowym obszarze pocztowym umieszczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1, powinna być dostosowana do potrzeb lokalnej społeczności.		
16.	Art. 62 Ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188, z późn.zm.).	Obowiązujący przepis art. 62 ustawy Prawo pocztowe dotyczący dostępu do powszechnych usług pocztowych pozwala na zapewnienie dostępu do usług dla osób niepełnosprawnych co również ma zastosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami.		

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Działy administracji: szkolnictwo wyższe i nauka

Propozycja zgłoszona przez Stowarzyszenie Forum Dziekanatów

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
1.	Art. 11 ust. 1 pkt 6 PSWiN: „Art. 11. 1. Podstawowymi zadaniami uczelni są: (...) 6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w: a) procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, b) kształceniu, c) prowadzeniu działalności naukowej;”	<p>1) Przepis dotyczy tylko wybranych obszarów funkcjonowania OzN w życiu uczelni. Oprócz wymienionych obszarów pozostają takie jak: uczestniczenie w organach uczelni, stowarzyszeniach, samorządzie, dostęp do stołówek, domów studenckich, dostęp do życia studenckiego, a więc także wydarzeń kulturalnych i sportowych, juwenaliów, klubów studenckich itp.</p> <p>2) W przepisie mowa o „stwarzaniu”, a nie „zapewnianiu”, jak w Ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Jest to „miękkie” sformułowanie. „Zapewnianie” jest mocniejszym gwarantem realizacji praw osób z niepełnosprawnościami (ze szczególnymi potrzebami).</p>	<p>1) Odniesienie do wszystkich obszarów funkcjonowania uczelni.</p> <p>2) Zmiana terminu na „zapewnianie” zamiast „stwarzanie”.</p> <p>3) Odniesienie do „osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami” .Ta zmiana powiększałaby dodatkowo rozdźwięk pomiędzy zadaniami uczelni a przedmiotem dotacji z art. 365 pkt. 6.</p>	<p>Art. 11. 1. Podstawowymi zadaniami uczelni są: (...) 6) zapewnianie osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami, warunków do pełnego udziału w życiu uczelni, w szczególności w: zatrudnieniu, rekrutacji, kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej;”</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		3) o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami skłania, by poszerzyć krąg odbiorców tego przepisu, adresując go do osób ze szczególnymi potrzebami.		

Stanowisko MNiSzW: Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (ustawa o dostępności) przez osobę ze szczególnymi potrzebami rozumie się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Definicja ta jest bardzo pojemna, co utrudnia ustalenie kręgu ich adresatów. Dlatego też zaimplementowanie tej instytucji do przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (PSWN) statuujących obowiązki uczelni – realizowane ze środków przekazywanych im z budżetu państwa – powinno być poprzedzone wnikliwą analizą zakresu zadań uczelni w postulowanym stanie prawnym oraz wynikających z nich wydatków z budżetu państwa. Przepis nie powinien budzić wątpliwości co do tego, jakie będą obowiązki uczelni i względem kogo mają być realizowane. Zaproponowana formuła przepisu zawierająca wyrażenie „w tym osób z niepełnosprawnościami” jest nadmiarowa i niezgodna z zasadami techniki prawodawczej. Za wystarczające należałoby przyjąć odniesienie przepisu do pojęcia „osób ze szczególnymi potrzebami”, przyjmując, że mieszczą się w nim osoby niepełnosprawne. Zastąpienie wyrazu „stwarzanie” wyrazem „zapewnianie” nie jest niezbędne. Oba te wyrazy mają postulatyczny charakter i zbliżony ładunek informacyjny dla podmiotów obowiązanych do realizacji zadań.

Zgłoszone przez Narodowe Centrum Nauki

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
2.	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r.	Przepis w zakresie dotyczącym obowiązku zamieszczania informacji na stronie	Możliwy kierunek zmian w zakresie dostępności cyfrowej i	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>o Narodowym Centrum Nauki Art. 11 ust. 8-9</p> <p>8. W terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia przez Ministra projektu rocznego planu finansowego Centrum Dyrektor zamieszcza ten plan na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej.</p> <p>9. W terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia przez Radę projektu rocznego planu działalności Centrum Dyrektor zamieszcza ten plan na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej.</p>	<p>podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej nie gwarantuje otrzymania informacji w formie dostępnej dla osób z dysfunkcjami wzroku, korzystających z czytników ekranu lub programów do powiększania tekstu. Również osoby niesłyszące – w większości nie znające języka polskiego, a więc nie mogące odczytać informacji sporządzonej pisemnie w tym języku, mogą być pozbawione możliwości uzyskania informacji. Na utrudnienia na stronie mogą trafić także osoby z dysfunkcjami narządu ruchu, poruszające się po stronie internetowej wyłącznie za pomocą myszki lub tylko za pomocą klawiatury, a także osoby z zaburzeniami poznawczymi, jeśli teksty na stronie pisane są wyjątkowo trudnym językiem. W podobnej sytuacji są również osoby z innymi niepełnosprawnościami, np. intelektualnymi, a także ludzie starsi. Może to stanowić istotną barierę w uzyskaniu przez ww. osoby informacji dotyczących działalności instytucji, w tym stanowiących informację publiczną. Prawo</p>	<p>informacyjno-komunikacyjnej: Ciągłe dostosowywanie strony podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, a także strony internetowej Centrum do wymogów ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>Art. 25 ust. 3 Ogłoszenia o konkursach na realizację projektów badawczych zamieszcza się w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra w Biuletynie Informacji Publicznej oraz udostępnia w siedzibie Centrum oraz w siedzibie urzędu obsługującego Ministra.</p> <p>Art. 26 Rada ogłasza konkursy</p>	<p>dostępu do informacji publicznej jest istotnym prawem obywatelskim uregulowany m.in. w art. 61 Konstytucji, w którym wskazano, że „Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. (...)”. Każdy powinien mieć więc jednakowe prawo dostępu do nich, również za pomocą środków elektronicznych.</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>na finansowanie stypendiów doktorskich i staży po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, w tym terminy i tryb ich przeprowadzania, warunki, jakie muszą spełniać wnioskodawcy, oraz sposób i kryteria oceny wniosków najpóźniej na 3 miesiące przed upływem terminu składania wniosków.</p> <p>Do ogłaszania konkursów stosuje się przepis art. 25 ust. 3.</p> <p>Art. 31 Koordynator Dyscyplin zamieszcza na stronie podmiotowej Centrum</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>w Biuletynie Informacji Publicznej informacje o wnioskach złożonych w konkursach na realizację projektów badawczych i wynikach tych konkursów zawierające:</p> <p>1) tytuł złożonego wniosku; 2) imię i nazwisko kierownika projektu badawczego oraz nazwę albo imię i nazwisko podmiotu, o którym mowa w art. 27 ust. 1, będącego wnioskodawcą;</p> <p>3) pozycję na liście rankingowej uzyskaną przez projekt badawczy skierowany do finansowania;</p> <p>4) wysokość środków</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>finansowych proponowanych do przyznania na poszczególne projekty badawcze przez Koordynatora Dyscyplin i przyznanych przez Dyrektora;</p> <p>5) nazwę podmiotu realizującego, który zobowiązany jest zatrudnić wnioskodawcę – w przypadku gdy wnioskodawca jest osobą fizyczną.</p> <p>Art. 35a ust. 6</p> <p>Dyrektor zamieszcza, na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, kwartalną informację o umorzeniach należności</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	finansowych wynikających z rozliczenia środków finansowych przyznanych na podstawie art. 33 ust. 1, zawierającą wykaz podmiotów wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia, do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału.			

Stanowisko MNiSzW: Wprowadzenie przepisów o potrzebie, czy konieczności ciągłego dostosowywania strony podmiotowej NCN i strony BIP do wymogów ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami wydaje się zasadne. Należy jednak zastrzec, że specyfika dokumentów, o których mowa w omawianych artykułach ustawy (a zwłaszcza projektu rocznego planu działalności Centrum), może utrudniać udostępnienie ich we wszystkich wymaganych formach dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
2.	USTAWA z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki Art. 25 ust. 3 Ogłoszenia o konkursach na realizację projektów badawczych zamieszcza się w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra w Biuletynie Informacji Publicznej oraz udostępnia w siedzibie Centrum oraz w siedzibie urzędu obsługującego	Przepis w zakresie dotyczącym udostępniania informacji w siedzibie Centrum nie gwarantuje otrzymania informacji w formie dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności osób z niepełnosprawnością ruchową. Również osoby niesłyszące – w większości nie znające języka polskiego, a więc nie mogące odczytać informacji sporządzonej pisemnie w tym języku, mogą być pozbawione możliwości uzyskania informacji. Problem ten może dotyczyć także osób z niepełnosprawnością intelektualną czy niepełnosprawnością wzroku.	Możliwy kierunek zmian w zakresie dostępności architektonicznej oraz informacyjno - komunikacyjnej: Należy doprecyzować przepisy ustawy, wskazując że informacja powinna być zamieszczona w miejscu ogólnodostępnym w siedzibie Centrum oraz siedzibie urzędu obsługującego Ministra, a także dostosowana do osób ze szczególnymi potrzebami. Możliwe jest np. odwołanie się do ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.	Art. 25 ust. 3 przyjmuje następujące brzmienie: „3. Ogłoszenia o konkursach na realizację projektów badawczych zamieszcza się w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra w Biuletynie Informacji Publicznej oraz udostępnia w miejscach ogólnodostępnych w siedzibie Centrum oraz w siedzibie urzędu obsługującego Ministra w sposób zapewniający jej dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>Ministra.</p> <p>Art. 26 Rada ogłasza konkursy na finansowanie stypendiów doktorskich i staży po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, w tym terminy i tryb ich przeprowadzania, warunki, jakie muszą spełniać wnioskodawcy, oraz sposób i kryteria oceny wniosków najpóźniej na 3 miesiące przed upływem terminu składania wniosków. Do ogłaszania konkursów stosuje się przepis art. 25 ust. 3.</p>			<p>zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
3.	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie konkursów na stanowiska Dyrektora i zastępcy Dyrektora Narodowego Centrum Nauki § 5 ust. 1. 1. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia powołania komisji konkursowej, w siedzibie Centrum w miejscu powszechnie dostępnym, na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej oraz co najmniej w jednym	Przepis w zakresie dotyczącym udostępniania informacji w siedzibie Centrum nie gwarantuje otrzymania informacji w formie dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami innymi niż niepełnosprawność ruchowa. Również osoby niesłyszące – w większości nie znające języka polskiego, a więc nie mogące odczytać informacji sporządzonej pisemnie w tym języku, mogą być pozbawione możliwości uzyskania informacji. Problem ten może dotyczyć także osób z niepełnosprawnością intelektualną czy niepełnosprawnością wzroku. Przepis w zakresie dotyczącym obowiązku zamieszczania informacji na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej nie gwarantuje otrzymania informacji w formie dostępnej dla osób z dysfunkcjami wzroku, korzystających z czytników ekranu lub programów do powiększania tekstu. Również osoby niesłyszące – w większości nie znające języka polskiego, a więc nie mogące odczytać informacji sporządzonej pisemnie w tym języku, mogą być	Możliwy kierunek zmian w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: Należy doprecyzować przepisy ustawy, wskazując że informacja powinna być dostosowana do osób ze szczególnymi potrzebami. Możliwe jest np. odwołanie się do ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Możliwy kierunek zmian w zakresie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej: Ciągłe dostosowywanie strony podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, a także strony internetowej Centrum do wymogów ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze	§ 12 ust. 4 przyjmuje następujące brzmienie: „4. Wyniki konkursu na stanowisko Dyrektora Centrum podaje się do publicznej wiadomości przez zamieszczenie ich na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w siedzibie Centrum w miejscu powszechnie dostępnym i w sposób zapewniający jej dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w terminie 3 dni od dnia podjęcia przez Radę Centrum uchwały, o której mowa w ust. 2.”

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>tygodniku i trzech dziennikach o zasięgu ogólnopolskim.</p>	<p>pozbawione możliwości uzyskania informacji. Na utrudnienia na stronie mogą trafić także osoby z dysfunkcjami narządu ruchu, poruszające się po stronie internetowej wyłącznie za pomocą myszki lub tylko za pomocą klawiatury, a także osoby z zaburzeniami poznawczymi, jeśli teksty na stronie pisane są wyjątkowo trudnym językiem. W podobnej sytuacji są również osoby z innymi niepełnosprawnościami, np. intelektualnymi, a także ludzie starsi.</p> <p>Może to stanowić istotną barierę w uzyskaniu przez ww. osoby informacji dotyczących działalności instytucji, w tym stanowiących informację publiczną. Prawo dostępu do informacji publicznej jest istotnym prawem obywatelskim uregulowany m.in. w art. 61 Konstytucji, w którym wskazano, że „Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. (...)”. Każdy powinien mieć więc jednakowe prawo dostępu do nich, również za pomocą</p>	<p>szczególnymi potrzebami.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		środków elektronicznych.		
4.	<p>ROZPORZĄDZENIE MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie konkursów na stanowiska Dyrektora i zastępcy Dyrektora Narodowego Centrum Nauki</p> <p>§ 19 ust. 4 4. Wyniki konkursu na stanowisko zastępcy Dyrektora Centrum podaje się do publicznej wiadomości przez zamieszczenie ich na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w siedzibie Centrum w miejscu powszechnie dostępnym, w terminie</p>	<p>Przepis w zakresie dotyczącym udostępniania informacji w siedzibie Centrum nie gwarantuje otrzymania informacji w formie dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami innymi niż niepełnosprawność ruchowa. Również osoby niesłyszące – w większości nie znające języka polskiego, a więc nie mogące odczytać informacji sporządzonej pisemnie w tym języku, mogą być pozbawione możliwości uzyskania informacji.</p> <p>Problem ten może dotyczyć także osób z niepełnosprawnością intelektualną czy niepełnosprawnością wzroku. Przepis w zakresie dotyczącym obowiązku zamieszczania informacji na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej nie gwarantuje otrzymania informacji w formie dostępnej dla osób z dysfunkcjami wzroku, korzystających z czytników ekranu lub programów do powiększania tekstu.</p>	<p>Możliwy kierunek zmian w zakresie dostępności informacyjno - komunikacyjnej: Należy doprecyzować przepisy ustawy, wskazując że informacja powinna być dostosowana do osób ze szczególnymi potrzebami. Możliwe jest np. odwołanie się do ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Możliwy kierunek zmian w zakresie dostępności cyfrowej i informacyjno - komunikacyjnej: Ciągłe dostosowywanie strony podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, a także strony internetowej Centrum do wymogów ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji</p>	<p>§ 19 ust. 4 otrzymuje następujące brzmienie: „4. Wyniki konkursu na stanowisko zastępcy Dyrektora Centrum podaje się do publicznej wiadomości przez zamieszczenie ich na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w siedzibie Centrum w miejscu powszechnie dostępnym i w sposób zapewniający jej dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w terminie 3 dni od dnia podjęcia przez Dyrektora Centrum decyzji,</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	3	<p>Również osoby niesłyszące – w większości nie znające języka polskiego, a więc nie mogące odczytać informacji sporządzonej pisemnie w tym języku, mogą być pozbawione możliwości uzyskania informacji. Na utrudnienia na stronie mogą trafić także osoby z dysfunkcjami narządu ruchu, poruszające się po stronie internetowej wyłącznie za pomocą myszki lub tylko za pomocą klawiatury, a także osoby z zaburzeniami poznawczymi, jeśli teksty na stronie pisane są wyjątkowo trudnym językiem. W podobnej sytuacji są również osoby z innymi niepełnosprawnościami, np. intelektualnymi, a także ludzie starsi. Może to stanowić istotną barierę w uzyskaniu przez ww. osoby informacji dotyczących działalności instytucji, w tym stanowiących informację publiczną. Prawo dostępu do informacji publicznej jest istotnym prawem obywatelskim uregulowany m.in. w art. 61 Konstytucji, w którym wskazano, że</p> <p>„Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy</p>	<p>mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.</p>	<p>o której mowa w ust. 2.”</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. (...)”. Każdy powinien mieć więc jednakowe prawo dostępu do nich, również za pomocą środków elektronicznych.		

Stanowisko MNiSzW: Zmiany polegające na doprecyzowaniu w aktach prawnych przepisów przez dodanie wyrazów „w sposób zapewniający jej dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami” jest, działaniem niezgodnym z zasadami techniki prawodawczej. Należy wskazać, że w przepisach ustawy o dostępności zostały sformułowane obowiązki w zakresie zapewniania dostępności (art. 6), a zatem adresaci tych przepisów (art. 3) już obecnie są obowiązani do ich przestrzegania. Proponowane zmiany w tym zakresie nie będą miały żadnej wartości normatywnej. Nie jest niezbędne doprecyzowywanie art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki polegające na dodaniu wyrazów „w miejscach ogólnodostępnych”, gdyż wyrażenie to stanowi swego rodzaju superfluum ustawowe. Istotą sformułowanego m.in. w ww. przepisie obowiązku jest zapewnienie „dostępu” do określonej informacji. Należy zatem przyjąć, że „udostępnienie” treści ogłoszenia o konkursie w miejscu innym niż ogólnodostępne (ergo niedostępne dla niektórych osób) nie jest zgodną z prawem realizacją obowiązku. Wydaje się nadto, że ewentualne mankamenty związane ze sposobem realizacji ww. obowiązków mogą być usuwane w drodze działań nadzorczych, bez potrzeby podejmowania interwencji legislacyjnej.

Zgłoszone przez Konferencję Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
5.	Art. 365 ust 6 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce	Dotychczasowe przepisy prawa odnoszące się do funkcjonowania uczelni medycznych, w kontekście zmian koniecznych do przeprowadzenia w	W tej sytuacji za konieczne uznać należy rozszerzenie wskazanego zapisu o włączenie do zakresu	Art. 365 ust. 6 zmiana obecnego brzmienia na „zadania związane z zapewnieniem osobom

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych, nie uwzględniają faktu, że szpitale kliniczne stanowią podstawową bazę dydaktyczną oraz, że z tego tytułu w infrastrukturze m.in. sal szkoleniowych posiadanych przez te szpitale konieczne jest przeprowadzenie stosownych inwestycji, w tym w strukturę informatyczną.	utrzymywanej infrastruktury sal szkoleniowych szpitali klinicznych, co wymagać będzie odpowiedniego zwiększenia środków budżetowych. W ramach postanowień tego artykułu zasadnym wydaje się także rozważenie zatrudnienia w uczelniach medycznych asystentów osób niepełnosprawnych, co byłoby możliwe tylko w przypadku odpowiedniego zwiększenia wysokości uzyskiwanej dotacji budżetowej.	niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich, w tym także na terenie sal szkoleniowych szpitali klinicznych lub prowadzenia działalności naukowej”.

Stanowisko MNiSzW: Propozycja zmiany omawianego przepisu w ujęciu zaprezentowanym przez KRAUM jest wadliwa z tego względu, że w nieuzasadniony sposób konkretyzuje przeznaczenie środków na cele służące jedynie pewnej grupie docelowej (medyków). Przepisy prawa powinny w maksymalnym stopniu cechować się generalnym i abstrakcyjnym charakterem. Zmiana tego przepisu wiąże się ze zmianą art. 11 PSWN, toteż jej wprowadzenie jest uzależnione od pozytywnego stanowiska do zmian w zakresie podstawowych obowiązków uczelni (por. stanowisko wobec propozycji Stowarzyszenia Forum Dziekanatów).

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
-----	--------------------------------	---------------------------------	-------------------------	---------------------------------

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
6.	Art. 365 ust. 6 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce	<p>Przykładowy katalog dostępny na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod linkiem: https://www.gov.pl/web/nauka/przykladowy-katalog-wydatkow-z-dotacji-na-wsparcieprocesu-ksztalcenia-i-prowadzenia-badanosob-z-niepelnosprawnosciami</p> <p>wyklucza dokonywanie wydatków na cele inwestycyjne. W przypadku uczelni, która posiada stare budynki potrzebujące dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, środki, którymi można dysponować są zbyt niskie. Pozyskanie środków, np. z projektów unijnych, jest problematyczne ze względu na małą liczbę osób niepełnosprawnych studiujących w uczelni.</p>	Przyznanie dotacji na dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Zmiana tego przepisu wiąże się ze zmianą art. 11 PSWN, toteż jej wprowadzenie jest uzależnione od pozytywnego stanowiska do zmian w zakresie podstawowych obowiązków uczelni (por. stanowisko wobec propozycji Stowarzyszenia Forum Dziekanatów).
		Beneficjenci funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych – ograniczenie rekrutacji i kształcenia do studiów i szkół doktorskich, pominięcie studiów podyplomowych i innych	Rozszerzenie przeznaczenia środków o studia podyplomowe i inne formy kształcenia.	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>form kształcenia. Ograniczenie kręgu beneficjentów funduszu wsparcia osób z niepełnosprawnościami jeśli chodzi o wybranych pracowników uczelni – regulacja: „zadania związane ze wsparciem prowadzenia działalności naukowej” może sugerować, że dotyczy wyłącznie nauczycieli akademickich.</p> <p>Istotne jest odniesienie się do Rozporządzenia MNiSW z dnia 25 września 2018 (DzU poz. 1850) w sprawie sposobu podziału dla uczelni środków finansowych na świadczenia dla studentów oraz na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej, którego załącznik nr</p>	<p>Uwzględnienie wśród beneficjentów także pracowników nie będących nauczycielami akademickimi.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>2 określa „składnik kadrowy” będący podstawą do obliczenia kwoty dotacji dla osób niepełnosprawnych, który został zdefiniowany jako „przeciętna liczba pracowników będących osobami niepełnosprawnymi”, co oznacza, że dotyczy to wszystkich pracowników uczelni</p>		
7.	<p>Art. 365. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Środki finansowe na szkolnictwo wyższe i naukę przeznaczają się na: 4) inwestycje związane z: a) kształceniem, b) działalnością naukową, Środki finansowe</p>	<p>Brak wskazania, że środki te mają służyć także kształceniu studentów i doktorantów, będących osobami niepełnosprawnymi.</p> <p>Środki z dotacji mogą być przeznaczane na finansowane: wydatków bieżących. Powyższe nie pozwala na dokonywanie ze środków omawianej dotacji podmiotowej wydatków inwestycyjnych. Wyklucza to możliwość pokrywania z funduszu osób niepełnosprawnych wydatków związanych, np. zapewnieniem podjazdów,</p>	<p>Doprecyzowanie, że dotyczą także osób niepełnosprawnych.</p> <p>Stworzenie możliwości przeznaczania środków z funduszu osób niepełnosprawnych na wydatki związane np. zapewnieniem podjazdów, podnośników, miejsc parkingowych, wind; związanych z dostosowaniem na terenie uczelni oraz w domach studenta miejsc i ciągów komunikacyjnych</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>przyznawane na finansowanie zadań związanych z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej przekazywane są w formie dotacji podmiotowej. Oznacza to iż, zgodnie z art. 131 ustawy o finansach publicznych dotacje te obejmują środki wyłącznie na</p>	<p>podnośników miejsc parkingowych, wind; związanych z dostosowaniem na terenie uczelni oraz w domach studenta miejsc i ciągów komunikacyjnych (oznaczenia duktów pieszych) itp. Ponadto ograniczenie do kosztów nabycia lub wytworzenia we własnym zakresie środków trwałych niezaliczonych do pierwszego wyposażenia, do określonej ustawą podatkową kwoty nie wyższej niż 10.000 zł wprowadza wiele ograniczeń, np. koszt zakupu schodołazu dla osób poruszających się na wózkach znacznie przekracza tę kwotę.</p>	<p>(oznaczenia duktów pieszych) itp.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie określonym w odrębnej ustawie (w tym przypadku ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).			

Stanowisko MNiSzW: Kwestia ta wymaga dalszych analiz.

8.	Art. 416 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce	W konsekwencji zmiany wskazanej powyżej weryfikacji wymaga także art. 416, który zgodnie z obecnym brzmieniem w przypadku niewykorzystania w danym roku środków finansowych z dotacji oprócz konieczności ich zwrotu do budżetu państwa, nakazuje również zmniejszenie w kolejnych okresach rozliczeniowych wartości przyznawanej dotacji.	Dla możliwości dokonania niezbędnych zmian w zakresie zwiększenia dostępności dla osób z niepełnosprawnością zmiany wymaga zapis art. 416, który w części dotacji podmiotowej na zadania określone w art. 365 ust. 6 nie przewidywałby konieczności zmniejszenia wysokości otrzymywanej dotacji.	
9.	Art. 89 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011	W efekcie weryfikacji sugerowanej w treści ustawy <i>Prawo o szkolnictwie wyższym i</i>	Rozwiązanie to w sensie formalno-prawnym	Art. 89 ust. 5 zmiana brzmienia na „Umowa o

	r. o działalności lecniczej	<i>nauce należałoby rozważyć zmianę zapisu art. 89 u.o.d.l. o uwzględnienie w kosztach udostępnienia szpitali klinicznych wydatków związanych z modernizacją posiadanych przez nie sal szkoleniowych.</i>	umożliwiłoby inwestowanie w infrastrukturę szpitali klinicznych w zakresie ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.	której mowa w ust. 4 określa co najmniej: 1) Czas trwania umowy i warunki jej wcześniejszego rozwiązania Środki finansowe należne udostępniającemu z tytułu jej realizacji (w tym także na odpowiednie dostosowanie sal szkoleniowych), sposób przekazywania tych środków oraz zasady ich rozliczeń”
--	--	---	--	--

Stanowisko MNiSzW: W przypadku uznania, że przedstawione propozycje zasługują na ich dalsze procedowanie, należałoby przekazać je do właściwego ministra.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
10.	Art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Bariery architektoniczne występujące w budynkach często wymagają bardzo wysokich nakładów finansowych, którymi uczelnie nie dysponują.		

Stanowisko MNiSzW: W przypadku uznania, że przedstawiona uwaga zasługuje na dalsze procedowanie, należałoby przekazać ją do właściwego ministra.

11.	Art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Definicja dostępności dotyczy dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej nie obejmuje innych rodzajów dostępności, takich jak dostępność transportowa.	Rozszerzenie definicji dostępności.	
-----	--	---	-------------------------------------	--

Stanowisko MNiSzW: W przypadku uznania, że przedstawiona uwaga zasługuje na dalsze procedowanie, należałoby przekazać ją do właściwego ministra.

12.	Art. 14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Przepis nie obliguje do zapewnienia dostępności usług, a do wspierania w dostępności do usług.	Wprowadzenie regulacji obligujących do zapewnienia dostępności.	
-----	---	--	---	--

Stanowisko MNiSzW: W przypadku uznania, że przedstawiona uwaga zasługuje na dalsze procedowanie, należałoby przekazać ją do właściwego ministra.

Zgłoszone przez Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej im. Aleksandra Krupkowskiego PAN

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
-----	--------------------------------	---------------------------------	-------------------------	---------------------------------

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
13.	<p>Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce</p> <p>Art. 209 ust. 7</p> <p>Doktorant posiadający orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie, o którym mowa w art. 5 oraz art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, otrzymuje stypendium doktoranckie w wysokości zwiększonej o 30% kwoty wskazanej w</p>	<p>Zbyt niska kwota stypendium niepozwalająca na pokrycie zwiększonych potrzeb osoby niepełnosprawnej.</p>	<p>Zwiększenie stypendium doktoranckiego na wniosek ponad limit 30% po wykazaniu zwiększonych kosztów utrzymania z tytułu niepełnosprawności. Wymagałoby to wprowadzenia odrębnych regulacji w tym zakresie na poziomie jednostek uprawnionych do przyznawania stypendiów.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	ust. 4 pkt 1.			

Stanowisko MNiSzW: Propozycja niezasadna. Kwota stypendium była przedmiotem konsultacji dotyczących projektu PSWN.

14.	<p>Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce</p> <p>Art. 200 ust. 2</p> <p>Rekrutacja do szkoły doktorskiej odbywa się w drodze konkursu na zasadach określonych przez senat albo radę naukową.</p>	<p>Brak wskazania wprost obowiązku uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych w samym procesie rekrutacji.</p>	<p>Wprowadzenie obowiązku doprecyzowania w regulaminie formy egzaminu dla osób z dysfunkcją narządu ruchu, niedosłyszących lub z innymi niepełnosprawnościami znacząco ułatwiłoby dostęp do rekrutacji. Określenie z góry możliwości przeprowadzenia egzaminu w formie zdalnej lub w formie pisemnej zamiast ustnej w przypadku osób niedosłyszących lub niemych niewątpliwie sprzyjałoby otwarciu procesu rekrutacji dla osób z niepełnosprawnościami.</p>	
-----	--	--	---	--

Stanowisko MNiSzW: Propozycje niezasadne. PSWN nie zawiera regulacji na tym poziomie szczegółowości. Uczelnie korzystają w tym względzie z autonomii.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
15.	Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce	Brak rozwiązań systemowych dotyczących osób niepełnosprawnych w szkołach doktorskich.	Wprowadzenie obowiązku szczegółowego uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych w regulaminie szkoły doktorskiej, np. umożliwienie składania wniosków urzędowych w formie ustnej lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.	

Stanowisko MNiSzW: Propozycje niezasadne. PSWN nie zawiera regulacji na tym poziomie szczegółowości. Uczelnie korzystają w tym względzie z autonomii.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
16.	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 o Polskiej Akademii Nauk Art. 15 ust. 2 Zgromadzenie Ogólne Akademii w szczególności: (...) 10) uchwała kodeks etyki pracownika	Brak rozwiązań systemowych dotyczących osób niepełnosprawnych w Polskiej Akademii Nauk.	Regulacje dotyczące funkcjonowania osób niepełnosprawnych są wprowadzane na poziomie jednostek naukowych. Przygotowanie wytycznych przez Zgromadzenie Ogólne, na zasadzie analogicznej do Kodeksu Etyki Pracownika Naukowego,	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	naukowego przedstawiony przez komisję do spraw etyki w nauce.		pozwoliłoby zunifikować standard obsługi osób niepełnosprawnych we wszystkich jednostkach naukowych, a w niektórych sytuacjach znacząco go podnieść.	

Stanowisko MNiSzW: Propozycja wymaga dyskusji ze środowiskiem pracowników PAN.

17.	Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Art. 192 ust. 2 pkt 2 Senat albo rada naukowa określi sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w szczególności: zasady ustalania wysokości opłaty za postępowanie	Brak ustawowego zwolnienia z opłat z tytułu realizacji doktoratu w trybie eksternistycznym.	Z uwagi na brak dostępności szkół doktorskich i studiów doktoranckich dla osób niepełnosprawnych, doktoraty dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością realizowane są w trybie eksternistycznym. Jeżeli przyczyną realizacji doktoratu w trybie eksternistycznym jest niepełnosprawność, taka osoba powinna być zwolniona z opłat za tryb eksternistyczny.	
-----	--	---	--	--

Stanowisko MNiSzW: Uwaga niezasadna. Tryb eksternistyczny w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora nie został wprowadzony z myślą o osobach niepełnosprawnych. Uczelnie są zobowiązane do zapewnienia odpowiednich warunków, aby osoby z niepełnosprawnościami mogły uczestniczyć w kształceniu w szkole doktorskiej.

Zgłoszone przez Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
18.	Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych	Ustawa nie gwarantuje środków finansowych na przeprowadzenie zmian związanych z jej uchwaleniem. Dostosowanie stron internetowych, stworzenie aplikacji mobilnych, zapewnienie komunikacji z wykorzystaniem języka migowego, zapewnienie informacji nt. rozmieszczenia pomieszczeń w budynku w postaci wizualnej i dotykowej lub głosowej itd. będzie wymagało nakładów finansowych	Możliwy kierunek zmian: Przy określeniu minimalnych wymagań związanych z wdrażaniem ustawy należałoby przydzielić każdej instytucji, której ustawa dotyczy, budżet na wdrożenie zmian.	

Stanowisko MNiSzW: W przypadku uznania, że przedstawione propozycje zasługują na ich dalsze procedowanie, należałoby przekazać je do właściwego ministra.

19.	Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o	Termin 7 dni jest zbyt krótki. Urzędy mogą zostać wręcz „zasypane” wieloma	Wnioskujemy o zmianę na 1 miesiąc.	
-----	------------------------------------	--	------------------------------------	--

<p>dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych</p> <p>Art. 18 ust. 3 i 4</p> <p>3. Zapewnienie 28 dostępności cyfrowej strony internetowej, aplikacji mobilnej lub elementu strony internetowej, lub aplikacji mobilnej podmiotu publicznego następuje bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia wystąpienia z żądaniem.</p> <p>4. Jeżeli zapewnienie dostępności cyfrowej strony internetowej, aplikacji mobilnej lub elementu strony internetowej, lub aplikacji mobilnej podmiotu publicznego</p>	<p>wnioskami o zapewnienie dostępności cyfrowej. Termin 2 miesiące jest zbyt krótki, szczególnie w początkowym okresie obowiązywania ustawy gdy można się liczyć z dużą liczbą wniosków oraz z problemami związanymi z krystalizowaniem się sposobu reakcji n składane wnioski. Przy bardziej złożonych wnioskach oraz w instytucjach gdzie nie ma informatyków lub są niewielkie zespoły wystąpi konieczność korzystania z firm zewnętrznych co przy krótkich terminach realizacji może spowodować podwyższenie kosztów oraz trudności z dotrzymaniem terminów.</p>	<p>Wnioskujemy o zmianę na 3 miesiące lub o wskazanie, że w okresie przejściowym, np. 2-3 lat termin udostępnienia może ulec wydłużeniu do 3 miesięcy.</p>	
--	--	--	--

<p>nie może nastąpić w terminie, o którym mowa w ust. 3, podmiot publiczny niezwłocznie powiadamia osobę występującą z żądaniem o przyczynach opóźnienia oraz terminie, w którym zapewni dostępność cyfrową wskazanej strony internetowej, aplikacji mobilnej lub elementu strony internetowej, lub aplikacji mobilnej, jednak nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia wystąpienia z żądaniem.</p>			
--	--	--	--

Stanowisko MNiSzW: W przypadku uznania, że przedstawione propozycje zasługują na ich dalsze procedowanie, należałoby przekazać je do właściwego ministra.

Zgłoszone przez Instytut Studiów Politycznych PAN

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
20.	<p>Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami</p> <p>Art. 37 ust. 1</p> <p>Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przekazuje na wyodrębniony rachunek bankowy w Banku Gospodarstwa Krajowego środki Funduszu na finansowanie:</p> <p>1) pożyczek lub kredytów, w tym udzielanych na warunkach preferencyjnych;</p>	<p>Brak możliwości finansowania bezpośrednio z Funduszu Dostępności publikacji naukowych (książek i czasopism w języku Braille'a lub w formie audiobooków) kierowanych do osób niewidomych lub słabo widzących.</p>	<p>Umożliwienie udzielania stosownych dotacji – a nie tylko kredytów i pożyczek, jak to jest obecnie – na tego rodzaju publikacje.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	2) pożyczek lub kredytów, z możliwością częściowego umorzenia; 3) kosztów związanych z udzielaniem i obsługą wsparcia, o którym mowa w pkt 1 i 2.			

Stanowisko MNiSzW: W przypadku uznania, że przedstawione propozycje zasługują na ich dalsze procedowanie, należałoby przekazać je do właściwego ministra.

Zgłoszone przez Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
21.	Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.) art. 11 ust. 1 pkt 6	Po pierwsze, art. 11 ust. 1 pkt 6 dotyczy tylko wybranych obszarów funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w życiu uczelni. Oprócz wymienionych obszarów pozostają takie jak: uczestniczenie w organach uczelni,	Po pierwsze, odniesienie do wszystkich obszarów funkcjonowania uczelni. Po drugie, zmiana terminu „stwarzanie” na „zapewnianie”. Po trzecie, odniesienie do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z	W art. 11 ust. 1 pkt 6 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „6) zapewnianie osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami, warunków do pełnego

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>„Podstawowymi zadaniami uczelni są: 6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w: a) procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, b) kształceniu, c) prowadzeniu działalności naukowej;”</p>	<p>stowarzyszeniach, samorządzie, dostęp do stołówek, domów studenckich, dostęp do życia studenckiego, w tym wydarzeń kulturalnych i sportowych, juwenaliów, klubów studenckich itp. Po drugie, w przepisie jest mowa o „stwarzaniu”, a nie „zapewnianiu”, jak w ustawie o zapewnianiu dostępności. Sformułowanie „zapewnianie” jest mocniejszym gwarantem realizacji praw osób z niepełnosprawnościami (ze szczególnymi potrzebami). Po trzecie, ustawa o zapewnianiu dostępności zakłada, by poszerzyć krąg odbiorców tego przepisu, adresując go do osób ze szczególnymi potrzebami.</p>	<p>niepełnosprawnościami. Ta zmiana powiększałaby dodatkowo rozdźwięk pomiędzy zadaniami uczelni a przedmiotem dotacji, o której mowa w art. 365 pkt 6.</p>	<p>udziału w funkcjonowaniu uczelni, w szczególności w:”</p>

Stanowisko MNiSzW: Jak w stanowisku wobec propozycji Stowarzyszenia Forum Dziekanatów.

22.	<p>art. 365 pkt 6</p> <p>„Środki finansowe na szkolnictwo wyższe i naukę przeznacza się na:</p> <p>6) zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej;”</p>	<p>Przepis nie uwzględnia osób ze szczególnymi potrzebami. Środki z dotacji nie pozwalają na przeprowadzanie inwestycji o wartości powyżej 10 tys. zł co, nie zawsze wystarcza na przystosowania np. architektoniczne.</p>	<p>Należy doprecyzować przepisy ustawy umożliwiające realizację nowych inwestycji.</p>	<p>W art. 365 pkt 6 otrzymuje brzmienie:</p> <p>6) zadania związane z zapewnieniem osobom ze szczególnymi potrzebami dostępności i warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej;”</p>
-----	--	--	--	--

Stanowisko MNiSzW: Zmiana tego przepisu wiąże się ze zmianą art. 11 PSWN, toteż jej wprowadzenie jest uzależnione od pozytywnego stanowiska do zmian w zakresie podstawowych obowiązków uczelni (por. stanowisko wobec propozycji Stowarzyszenia Forum Dziekanatów).

Zgłoszone przez Radę Ekspertów ds. Kształcenia Studentów z Niepełnosprawnością

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
23.	Art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce: „Art. 11. 1. Podstawowymi zadaniami uczelni są:(...) 6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w: a) procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, b) kształceniu, c) prowadzeniu działalności naukowej;”	Ustawa w obecnym brzmieniu nie zapewnia zgodności z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Przytoczony w niniejszym punkcie zapis ustawy mówi jedynie o „stwarzaniu” warunków. Polska ratyfikując Konwencję zobowiązała się jednak do zagwarantowania dostępności szkolnictwa wyższego dla osób z niepełnosprawnościami, o czym mówi Art. 24 ust. 2 Konwencji.	Proponujemy zamianę słowa „stwarza” na „zapewnia”	Art. 11 ust. 1 pkt 6: „Art. 11. 1. Podstawowymi zadaniami uczelni są: (...) 6) zapewnianie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w: a) procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, b) kształceniu, c) prowadzeniu działalności naukowej;”

Stanowisko MNiSzW: Jak w stanowisku wobec propozycji Stowarzyszenia Forum Dziekanatów.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
-----	--------------------------------	---------------------------------	-------------------------	---------------------------------

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
24.	<p>Brak mechanizmu gwarantującego zapewnienie dostępności/ racjonalnych usprawnień, o którym mowa w art. 24 ust.2 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych oraz rozproszona odpowiedzialność za zapewnienie dostępności.</p>	<p>1. Brak zgodności z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych Wprowadzenie proponowanych zapisów zapewni zgodność Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z Art. 24 Konwencji Państwa Strony zagwarantują, że zapewnione będą mechanizmy racjonalnych usprawnień w szkolnictwie wyższym. Ustawa w obecnym brzmieniu racjonalne usprawnienia dopuszcza i tworzy dla nich warunki – jednakże nie przewiduje żadnych mechanizmów gwarantujących dostępność. W aktualnym stanie występuje więc istotna niezgodność pomiędzy obowiązująca ustawą a zapisami Konwencji. Obecnego stanu nie można więc uznać za właściwy. Dopiero wprowadzenie przepisu precyzującego, kto odpowiada za tę</p>	<p>Postulujemy wprowadzenie mechanizmu analogicznego do mechanizmu gwarantującego zapewnienie warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kształcenia, określonego w Art. 51 Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce w stosunku do zapewnienia dostępności.</p>	<p>Dodanie po Art. 51 Art. 511 w brzmieniu: 1. Rektor zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062), warunki do pełnego udziału w życiu i społeczności uczelni, w tym w zatrudnieniu, kształceniu, prowadzeniu badań naukowych, działalności kulturalnej i sportowej, w szczególności przez zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej oraz prowadzenie szkoleń . 2. Minister właściwy do</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>dostępność oraz delegacji dla ministra do wydania odpowiedniego rozporządzenia będzie można uznać za mechanizm gwarantujący.</p> <p>2. Skomplikowana sytuacja prawna i brak jednoznacznej odpowiedzialności</p> <p>Aktualnie wymogi w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz szczególnymi potrzebami, które powinny być w różnym zakresie stosowane przez uczelnie określają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych, 2. Ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnym i potrzebami 3. Ustawa o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, 4. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oraz 5. inne akty prawne. <p>W praktyce nic nie gwarantuje</p>		<p>spraw szkolnictwa wyższego i nauki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego określi, w drodze rozporządzenia, sposób zapewnienia w uczelni warunków, o których mowa w ust. 1, mając na uwadze specyfikę działalności uczelni oraz standardy dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz osób ze szczególnymi potrzebami.</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>przestrzegania zapisów zawartych w tych aktach. Ewentualne dochodzenie swoich praw przez osoby poszkodowane wskutek ich nieprzestrzeganie, jest ogromnie utrudnione lub niemożliwe. Odpowiedzialność za poszczególne działania rozmywa się i często sami specjaliści z zakresu prawa antydyskryminacyjnego spierają się w jakim zakresie poszczególne przepisy dotyczą uczelni. Sytuację można w stosunkowo prosty sposób unormować poprzez precyzyjne wskazanie Rektora, jako instytucji odpowiedzialnej za dostępność w uczelniach, oraz doprecyzowanie wymogów w odpowiednim rozporządzeniu.</p> <p>3. Obecna sytuacja w uczelniach W okresie ostatnich kilkunastu lat nastąpił ogromny wzrost dostępności szkół wyższych</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>dla osób z niepełnosprawnościami. Wiele polskich uczelni dorównuje już poziomem wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami renomowanym uczelniom zagranicznym. Jest to bez wątpienia ogromny sukces polskiego środowiska akademickiego i ogromna liczba uczelni zasługuje na uznanie. Niestety nadal utrzymują się ogromne dysproporcje pomiędzy zakresem i jakością działań wyrównujących szanse edukacyjne pomiędzy poszczególnymi uczelniami. Szczególnie dobrze obrazują to różnice poziomu wykorzystania środków z funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych. Są w Polsce uczelnie, które realizują wsparcie na bardzo wysokim poziomie, wykorzystują efektywnie środki z funduszu oraz zdobywają je z innych źródeł. Funkcjonuje jednak bardzo</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		<p>wiele szkół wyższych, które nie podejmują działań w zakresie dostępności, co jest ogromną szkodą dla ich studentów i całego polskiego szkolnictwa wyższego.</p> <p>W tym miejscu podkreślenia wymaga to, że</p> <p>wiele osób z niepełnosprawnościami właśnie ze względu na swój stan zdrowia oraz powiązaną z tym sytuację materialną zmuszonych jest zrezygnować z wyjazdu na studia do dużych i renomowanych ośrodków akademickich i poszukiwać wykształcenia w mniejszych szkołach wyższych. Z tego względu tym ważniejsze jest dołożenie przez Państwo starań, by wszystkie uczelnie podejmowały działania związane z dostępnością.</p>		

Stanowisko MNiSzW: Należy wskazać, że treść projektowanego art. 511 ust. 1 w zasadzie powiela propozycje dotyczące zmiany art. 11 ust. 1 pkt 6 PSWN. Nie wydaje się przy tym niezbędne przypisywanie realizacji zadań w tym obszarze konkretnie rektorowi, gdyż kwestię tę rozstrzygałby art. 23 ust. 1 PSWN.

Istotne obiekcje budzi sformułowanie w projektowanym art. 511 ust. 2 upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia określającego sposób zapewniania w uczelni warunków do pełnego udziału w życiu społeczności uczelni (...). Wobec nieprzedstawienia bardziej szczegółowej propozycji rozwiązań MNiSW na tym etapie prac nie może wyartykułować negatywnej rekomendacji dla tego pomysłu jednakże odnotowuje fakt, iż wstępna analiza treści przepisu wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo braku możliwości skonstruowania zawartości normatywnej rozporządzenia, która wyczerpująco wykona tak sformułowane upoważnienie.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
25.	Art. 85 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce	Przywołany przepis określa grupy osób, którym ze względu na ich szczególną sytuację nie wolno odmówić prawa do indywidualnego toku studiów oraz urlopu. Podobne, a często znacznie większe potrzeby w tym zakresie występują w przypadku studentów będących osobami niepełnosprawnymi. Uważamy, że niezbędne jest rozszerzenie grup określonych w ust. 2 o osoby z niepełnosprawnością.	Proponujemy dodanie w Art. 85 ust. 2 osób z niepełnosprawnością.	Dodanie w art. 85 ust. 2: „2. Studentce w ciąży, i studentowi będącemu rodzicem i studentowi z niepełnosprawnością nie można odmówić zgody na: 1) odbywanie studiów na określonym kierunku i poziomie według indywidualnej organizacji studiów do czasu ich ukończenia – w przypadku studiów stacjonarnych; 2) urlop, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.”

Stanowisko MNiSzW: Istnieje wątpliwość, czy istotnie każda forma niepełnosprawności uzasadnia automatyczne wyrażenie zgód, o których mowa w tym przepisie. Wydaje się, iż formuła indywidualnej oceny sytuacji osoby niepełnosprawnej na podstawie przedstawionego przez nią wniosku w wystarczającym stopniu zapewnia korzystanie z uprawnień wynikających z przepisów PSWN.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
26.	Art. 204 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce	Obecnie ustawa nie pozwala na korzystanie z urlopu przez doktorantów ze względu na stan zdrowia. Jest to bardzo dyskryminujące dla osób z niepełnosprawnością trwałą lub czasową np. po wypadkach.	Postulujemy w art. 204 umożliwienie doktorantowi/ce zawieszenia kształcenia (wzięcia urlopu) ze względu na stan zdrowia.	Dodanie w Art. 204 ust. 4 w brzmieniu: 4. W przypadkach szczególnie uzasadnionych stanem zdrowia doktoranta kształcenie może zostać zawieszona na wniosek doktoranta nie dłuższy niż okres urlopow określonych w ust. 3.

Stanowisko MNiSzW: Kwestia ta była przedmiotem konsultacji dotyczących projektu PSWN. Obecne uregulowania MNiSW uznaje za wystarczające.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
27.	Brak rozwiązań analogicznych do Art. 104 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla osób z	W przypadku osób z niepełnosprawnością wymagających całodobowego wsparcia asystenta pojawia się problem w zakresie zakwaterowania asystenta w domu studenckim. Wiele uczelni decyduje się na takie rozwiązanie, jednak legalność	Wprowadzenie regulacji zapewniającej możliwość zakwaterowania wraz z asystentem.	Dodanie po Art. 104 Art. 104a w brzmieniu: Art. 104a. Jeśli szczególne potrzeby studenta z niepełnosprawnością,

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	niepełnosprawnością.	<p>takiego rozwiązania budzi wiele wątpliwości. W związku z tym, że ustawodawca przewidział specjalną regulację umożliwiającą zakwaterowanie w domu studenckim wraz z małżonkiem i dzieckiem, by zapewnić równe prawa osobom z niepełnosprawnością należy wprowadzić analogiczną regulację.</p>		<p>któremu uczelnia przyznała prawo zakwaterowania w domu studenckim, wymagają korzystania ze wsparcia asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, to takiemu studentowi przysługuje prawo ubiegania się o zakwaterowanie asystenta w domu studenckim uczelni.</p>

Stanowisko MNiSzW: Propozycja ta wymaga dalszych konsultacji.

28.	Brak w MNiSW komórki odpowiedzialnej za dostępność szkolnictwa wyższego.	W obecnej sytuacji brakuje trwałej i sformalizowanej koordynacji działań zapewniających dostępność szkolnictwa wyższego i nauki dla osób z niepełnosprawnościami. Brakuje zarówno jednostki, która może wesprzeć uczelnie we wdrażaniu dostępności, jak i jednostki,	Postulujemy powołanie w strukturze MNiSW odpowiedniej komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za dostępność dla osób niepełnosprawnych oraz osób ze szczególnymi potrzebami.	
-----	--	--	---	--

		<p>która będzie dla uczelni partnerem do analizy aktualnej sytuacji i proponowania zmian. Brak jednostki formalnie odpowiedzialnej za dostępność szkolnictwa wyższego można również postrzegać jako nierealizowanie Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.</p>		
--	--	---	--	--

Stanowisko MNiSzW: Zgodnie z art. 14 ustawy o zapewnianiu dostępności, MNiSW wyznaczy osobę pełniącą funkcję koordynatora do spraw dostępności.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Działy administracji: administracja publiczna, sprawy wewnętrzne, wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego

1. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnością słuchu składającym oświadczenia o zawarciu związku małżeńskiego oraz ich świadkom skorzystania z tłumacza języka migowego, którego koszt pokrywałby urząd.
2. Zapewnienie osobom niesłyszącym i słabosłyszącym we wszystkich postępowaniach z zakresu rejestracji stanu cywilnego tłumacza języka migowego lub w przypadku dokumentu przetłumaczonego z języka obcego na język polski przedstawienia nagrania wideo z tłumaczeniem na język migowy tego dokumentu.
3. Dodanie przepisu obligującego urzędnika do udostępnienia, na ustny wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, ramki ułatwiającej złożenie podpisu we właściwym miejscu na dokumencie.
4. Zwiększenie możliwości stosowania, poza formą pisemną, innych form zawiadomienia, w celu wyeliminowania barier komunikacyjnych.
5. Przetłumaczenie na język migowy ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego i zapewnienie jego dostępności na stronie Sejmu.

2. Ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych

1. Przeniesienie z rozporządzenia na poziom ustawy przepisu zapewniającego zawarcie w dowodzie osobistym liter „DO” w alfabecie Braille’a. Alternatywnie znowelizowanie załącznika nr 1 do *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 stycznia 2020 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydawania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu* (Dz. U. z 2020 r. poz. 31) określającego wzór dowodu osobistego polegające na zastąpieniu przepisu "Transparentne litery DO wykonane znakami w alfabecie Braille’a.", przepisem „Transparentne litery DO sporządzone w alfabecie Braille’a - czcionką Marburg Medium o wysokości 0,5 mm.” Czcionka ta zawiera wytyczne dotyczące wykonywania napisów brajlowskich.
2. Doprecyzowanie regulacji dotyczących uzyskania kodów dostępu do warstwy cyfrowej dowodu osobistego dla osób niewidomych oraz zapewnienie standardów dostępności zgodnie z WCAG 2.1 aplikacji umożliwiającej zmianę kodów lub ich odblokowanie.
3. Dodanie przepisu obligującego urzędnika do udostępnienia, na ustny wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, ramki ułatwiającej złożenie podpisu we właściwym miejscu na dokumencie.
4. Zapewnienie przez urząd przyjęcia wniosku o wydanie dowodu osobistego od osoby ze szczególnymi potrzebami bez wyłączenia zawartego obecnie w przepisie art. 26 ust. 1 „chyba że okoliczności nie pozwalają na przyjęcie tego wniosku”.
5. Zamieszczenie w dowodzie osobistym oraz Rejestrze Dowodów Osobistych informacji, że posiadacz jest głuchy.
6. Umożliwienie odbioru dowodu osobistego w miejscu pobytu osoby ze szczególnymi potrzebami również, gdy miejsce pobytu tej osoby, w wyniku zaistniałych okoliczności (np. pobyt w szpitalu), znajdzie się poza granicami gminy do której złożono wniosek.

3. Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych

1. Umożliwienie złożenia wniosku o wydanie paszportu w formie elektronicznej oraz przez pełnomocnika.
2. Umożliwienie w wyjątkowych sytuacjach odbioru dokumentu w miejscu pobytu wnioskodawcy.
3. Dodanie przepisu obligującego urzędnika do udostępnienia, na ustny wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, ramki ułatwiającej złożenie podpisu we właściwym miejscu na dokumencie.
4. Umieszczanie w dokumencie paszportowym informacji, że jego posiadacz jest osobą z niepełnosprawnością słuchu. Zapis taki umożliwi

zapewnienie osobie głuchej odpowiedniego wsparcia i pomocy za granicą. Może to być np. pomoc w formie tłumaczenia na język migowy ważnych informacji np. na lotnisku, policji lub w zagranicznych urzędach, itp.

Ponadto jednym ze zgłoszonych postulatów była potrzeba zapewnienia dostępności cyfrowej systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr stanu cywilnego, rejestr dowodów osobistych, centralna ewidencja i ewidencje paszportowe oraz rejestr PESEL, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. poz. 848) - w celu umożliwienia wykonywania pracy przy wykorzystaniu ww. rejestrów przez osoby z niepełnosprawnością wzroku. Postulat ten został przekazany, zgodnie z właściwością, Ministrowi Cyfryzacji.

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
4.	Ustawa z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2356, z późn.zm.) art. 71 ust. 6 O utworzeniu strefy niebezpieczeństwa na obszarach zamieszkałych i wprowadzeniu obowiązku czasowej ewakuacji oraz zakazu wstępu na ten obszar właściwy wójt	Dostępność informacji o utworzeniu strefy niebezpieczeństwa, gdzie występuje czasowe zagrożenie zdrowia i życia może pozostać utrudniona dla mieszkańców dotkniętych niepełnosprawnością.	Z uwagi na charakter przepisu, który znajduje zastosowanie w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia należy doprecyzować przepis ustawy, wskazując że mieszkańcy z trudnościami w komunikowaniu się mają prawo do uzyskiwania informacji w formie dostosowanej do ich potrzeb. Możliwe jest np. odwołanie się do form komunikacji określonych w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824).	W art. 71 ust. 6 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Obowiązek informacyjny, właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta) obowiązany jest realizować również wobec osób mających trudności z komunikowaniem się, w szczególności z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824).”.

	(burmistrz, prezydent miasta) jest obowiązany poinformować mieszkańców.			
5.	Rozporządzenie Ministra spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (Dz. U. poz. 638, z późn. zm.)	<p>Działania ukierunkowane na sukcesywne dostosowywanie pomieszczeń, tak aby docelowo na terenie każdego garnizonu Policji funkcjonował, co najmniej jedno pomieszczenie dla osób zatrzymanych (PdOZ) oraz policyjna izba dziecka (PID), które będą spełniały warunki techniczne pozwalające na umieszczenie w nich osób niepełnosprawnych ruchowo lub poruszających się na wózku inwalidzkim.</p> <p>Za optymalne rozwiązanie przyjęto, aby w wyznaczonym PdOZ i PID funkcjonował jeden pokój oraz sanitariat, w tym umywalnia, natrysk i toaleta przystosowane dla omawianej grupy osób.</p>	Kontynuacja procesu dostosowania wytypowanych PdOZ oraz PID w poszczególnych garnizonach Policji dla potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową pod kątem zapewnienia warunków technicznych i wyposażenia pomieszczeń.	

Ministerstwo Zdrowia

Działy administracji: zdrowie

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
1.	<p>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej (Dz.U. 2013 poz. 1480 z późn. zm.)</p>	<p>Nowe świadczenie gwarantowane – dzienne domy opieki medycznej – zwiększą dostępność świadczeń gwarantowanych w ramach dziennej długoterminowej opieki medycznej.</p>	<p>Dodanie do wskazanego rozporządzenia nowego świadczenia gwarantowanego, jakim są dzienne domy opieki medycznej</p>	<p>Projekt w opracowaniu</p>
2.	<p>Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej art. 24 ust. 2 i 2a</p> <p>2. Aktualne informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4, 9, 11 i 12 oraz art. 23a</p>	<p>Przepis nie gwarantuje otrzymania informacji w formie dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami innymi niż niepełnosprawność ruchowa.</p> <p>W szczególności osoby niesłyszące – w większości nie znające języka polskiego, a więc nie mogące odczytać</p>	<p><u>Możliwy kierunek zmian:</u></p> <p>Należy doprecyzować przepisy ustawy, wskazując że pacjenci z trudnościami w komunikowaniu się mają prawo do uzyskiwania informacji wymienionych w omawianym przepisie w</p>	<p>W art. 24 po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:</p> <p>„2b. Pacjent będący osobą ze szczególnymi potrzebami, o której mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U.</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>ust. 1, podaje się do wiadomości pacjentów przez ich wywieszenie w widoczny sposób w miejscu udzielania świadczeń oraz na stronie internetowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą i udostępnienie w Biuletynie Informacji Publicznej, w przypadku podmiotu obowiązującego do jego prowadzenia.</p> <p>2a. W przypadku podmiotów wykonujących działalność leczniczą udzielających wyłącznie ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności aktualne informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4, 9, 11 i 12, podaje się do</p>	<p>informacji sporządzonej pisemnie w tym języku, mogą być pozbawione możliwości uzyskania informacji m.in. o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaju działalności leczniczej oraz zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych; • wysokości opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej ustalonej w sposób określony w art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta • wysokości opłaty za przechowywanie zwłok pacjenta przez okres dłuższy niż 72 godziny od osób lub instytucji uprawnionych do pochowania zwłok na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1473) oraz od podmiotów, na 	<p>formach dostosowanych do ich potrzeb. Możliwe jest np. odwołanie się do form komunikacji określonych w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się.</p>	<p>poz. ...), ma prawo do otrzymania informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 4, 9, 11 i 12 oraz art. 23a ust. 1, w zrozumiałym dla niego sposób, w szczególności z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824).”.</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>wiadomości pacjentów przez ich umieszczenie na stronie internetowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą i w Biuletynie Informacji Publicznej, w przypadku podmiotu obowiązującego do jego prowadzenia.</p>	<p>zlecenie których przechowuje się zwłoki w związku z toczącym się postępowaniem karnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wysokości opłat za świadczenia zdrowotne, które mogą być, zgodnie z przepisami ustawy lub przepisami odrębnymi, udzielane za częściową albo całkowitą odpłatnością; • monitoringu na terenie zakładu leczniczego (nie dotyczy podmiotów wykonujących działalność leczniczą udzielających wyłącznie ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności). <p>Problem ten może dotyczyć także osób z niepełnosprawnością intelektualną czy niepełnosprawnością wzroku.</p>		

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
3.	<p>Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Obecnie weszła w życie znowelizowana ustawa Dz. U. poz. 1291 z dnia 16.07.2020 o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz zmianie innych ustaw).</p> <p>ROZPORZĄDZENIE MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego</p>	<p>Ustawa nie odnosi się wprost do standardów dostępności i obsługi pacjenta ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Ewentualnością jest wprowadzenie stosownych zapisów do wskazanego Rozporządzenia MNiSW we współpracy Resortów Nauki i Zdrowia.</p>	<p>..., 1.3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:</p> <p><i>4) podejmowania działań wobec pacjenta, w tym pacjenta ze szczególnymi potrzebami (zgodnie z Ustawą z dnia 19.07.2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami) w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby...</i></p> <p>D. NAUKI BEHAWIORALNE I SPOŁECZNE Z ELEMENTAMI PROFESJONALIZMU:</p> <p>D.W5. zasady i metody komunikacji z pacjentem, w tym pacjentem ze szczególnymi potrzebami i jego rodziną, które służą</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			<p>budowaniu empatycznej, opartej na zaufaniu relacji;</p> <p>D.W6. znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentem, w tym pacjentem ze szczególnymi potrzebami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem;</p>	
4.	<p>Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398) o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozdział 2, str. 14 Zadania władz publicznych. 2. Art.18a.1. Starosta sprawuje kontrolę nad jakością opieki sprawowanej przez zakłady opiekuńczo- 	<p>Brak odpowiednich rozwiązań informacyjno-komunikacyjnych wz. obsługi pacjenta ze szczególnymi potrzebami.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej obejmują w szczególności <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzenie warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, z poszanowaniem zasad dostępności wynikających z <i>Ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnieniu</i> 	<p>W zakresie pkt 19 będą prowadzone prace zmierzające do przygotowania rekomendacji dotyczących kontraktowania świadczeń przez NFZ. Zadanie przewidziane w projekcie pn. Dostępność Plus dla zdrowia, finansowanego ze środków EFS w ramach PO WER.</p>

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>lecnicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze lub zakłady rehabilitacji leczniczej</p> <p>3. Art.19 a1. Świadczenia opieki zdrowotnej w szpitalach, świadczenia specjalistyczne w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej oraz stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne są udzielane każdego dnia w godzinach udzielania tych świadczeń, zgodnie z harmonogramem przyjęć prowadzonym przez świadczeniodawcę, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.</p>		<p><i>dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami)</i></p> <p>2. Należy wprowadzić zapis do artykułu, który będzie w ramach kontroli uwzględniał obszar dostępności dla pacjentów ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>3. Należy wprowadzić zapis do artykułu, który będzie gwarantował pacjentom ze szczególnymi potrzebami, możliwość zapoznania się z harmonogramem przyjęć oraz rejestracji na równi ze wszystkimi pacjentami. Przy tworzeniu harmonogramów powinny zostać uwzględnione szczególne potrzeby pacjentów, w tym pacjentów z niepełnosprawnościami.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>4. Pkt. 10 art. 19 a1 pkt. 10. Fundusz może dokonywać wpisów i wykreśleń w harmonogramie przyjęć prowadzonym w aplikacji udostępnionej przez Prezesa Funduszu. O dokonanych wpisach i wykreśleniach Fundusz niezwłocznie zawiadamia świadczeniodawcę.</p> <p>5. Art. 20 1. Świadczenia opieki zdrowotnej w szpitalach, świadczenia specjalistyczne w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej oraz stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne są udzielane według</p>		<p>4. Forma komunikacji powinna uwzględniać wymianę informacji zapewniającej spełnienie wymogów dostępności.</p> <p>5. Należy wprowadzić zapis do tego art., który będzie gwarantował odpowiednią do niepełnosprawności komunikację z pacjentami ze szczególnymi potrzebami, przede wszystkim z niepełnosprawnościami w zakresie informowania o kolejności zgłoszeń, zakwalifikowaniu do kategorii medycznej oraz terminie świadczenia.</p> <p>6. Należy wprowadzić zapis do tego art., który będzie gwarantował odpowiednią do niepełnosprawności komunikację z pacjentami ze szczególnymi potrzebami, czy różnymi</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>kolejności zgłoszenia w dniach i godzinach ich udzielania przez świadczeniodawcę. Świadczeniodawca <i>informuje świadczeniobiorcę w wybrany przez siebie sposób o zakwalifikowaniu do kategorii medycznej, ustalonej zgodnie z kryteriami medycznymi określonymi w przepisach wydanych na podstawie ust.11, terminie udzielenia świadczenia oraz na żądanie świadczeniobiorcy uzasadnia przyczyny wyboru tego terminu.</i></p> <p>Na żądanie świadczeniobiorcy wystawia zaświadczenie o wpisie świadczeniobiorcy</p>		<p>niepełnosprawnościami w zakresie informowania o danych zawartych w wykazie. Np. osoby głuche nie będą w stanie samodzielnie skorzystać z bezpłatnej linii telefonicznej. Niezbędne jest wprowadzenie również innych form komunikacji.</p> <p>7. Sposób publikacji musi gwarantować zapewnienie dostępności zgodnie ze standardem WCAG.</p> <p>8. Sposób przekazania i wydania karty musi gwarantować dostępność (uwzględniać szczególne potrzeby pacjentów).</p> <p>9. Forma dokumentacji oraz sposób przekazania musi gwarantować dostępność (uwzględniać szczególne potrzeby pacjentów).</p> <p>10. Wzór skierowania oraz</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>na listę oczekujących na udzielenie świadczenia oraz o zakwalifikowaniu do kategorii medycznej, ustalonej zgodnie z kryteriami medycznymi określonymi w przepisach wydanych na podstawie ust.11, i terminie udzielenia świadczenia.</p> <p>6. Art. 23. Pkt. 9 Prezes Funduszu udziela świadczeniobiorcom informacji o danych zawartych w wykazie, o którym mowa w ust.8, oraz informacji, o której mowa w ust.4 i4a, <i>w szczególności przez bezpłatną linię telefoniczną.</i></p> <p>7. Art. 23 2. Fundusz <i>publikuje</i> na swojej stronie internetowej, aktualizując co</p>		<p>sposób jego przekazania musi gwarantować dostępność (uwzględniać szczególne potrzeby pacjentów).</p> <p>11. Sposób i tryb kierowania osób oraz forma dokumentów o których mowa w art. musi gwarantować dostępność dla pacjentów ze szczególnymi potrzebami, przede wszystkim osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.</p> <p>12. Należy rozważyć rozszerzenie zapisu o kwestie zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>13-17 Forma dokumentów o których mowa w art. oraz sposób komunikacji muszą gwarantować zapewnienie dostępności zgodnie ze standardem</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>najmniej raz w miesiącu, informację o:</p> <p>1) liczbie świadczeniobiorców wpisanych do kategorii oczekujący, o której mowa w art. 19a ust. 4 pkt 3 lit. b, przekazaną przez świadczeniodawcę; 2) średnim czasie oczekiwania w danym miesiącu, obliczonym na podstawie dokumentów rozliczeniowych za dany miesiąc; 3) możliwości udzielenia świadczenia przez innych świadczeniodawców, którzy zawarli umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.</p> <p>8. Art. 32 7. Świadczeniobiorca</p>		<p>WCAG.</p> <p>18. Należy rozważyć rozszerzenie zakresu umów o informacje dotyczące zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>19. Należy rozważyć możliwość wprowadzenia punktów premiujących placówki, które zapewniają wyższe standardy dostępności.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>zamierzający skorzystać z diagnostyki onkologicznej lub leczenia onkologicznego pozostawia kartę diagnostyki i leczenia onkologicznego u świadczeniodawcy, u którego świadczenia te będą udzielane. 8. W przypadku konieczności Zmiany świadczeniodawcy, karta Diagnostyki i leczenia Onkologicznego jest Wydawana świadczeniobiorcy.</p> <p>9. Art. 32b. 1. Świadczeniodawca sporządzający Dokumentację medyczną dotyczącą</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>diagnostyki onkologicznej lub leczenia onkologicznego <i>ma obowiązek sporządzić i przekazać świadczeniobiorcy</i> posiadającemu kartę diagnostyki i leczenia onkologicznego <i>kopię tej dokumentacji.</i></p> <p>10. Art. 33 5. Minister określi, w drodze rozporządzenia: <i>sposób wystawiania skierowania</i> na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego. 2) tryb potwierdzania skierowania na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową oraz</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>wzór tego skierowania – uwzględniając konieczność weryfikacji celowości skierowania na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową.</p> <p>11. Art. 33a 2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia: 1) <i>sposób i tryb kierowania osób do zakładów opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych</i>, 2) dokumentację wymaganą przy kierowaniu osób do zakładów opiekuńczo-leczniczych i</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>pielęgniacyjno-opiekuńczych, w tym wzory: wniosku o wydanie skierowania do zakładu, zaświadczenia lekarskiego oraz wywiadu pielęgniarskiego.</p> <p>12. Art. 35. Świadczeniobiorcy przyjętemu do szpitala lub innego zakładu leczniczego podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz przy wykonywaniu zabiegów leczniczych i pielęgnacyjnych, diagnostycznych i</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>rehabilitacyjnych przez podmioty uprawnione do udzielania świadczeń, a także przy udzielaniu przez te podmioty pomocy w stanach nagłych, <i>zapewnia się bezpłatnie leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne, jeżeli są one konieczne do wykonania świadczenia.</i></p> <p>13. Art. 42f. 1. Zgodę, o której mowa w art. 42b ust. 9, <i>wydaje, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek świadczeniobiorcy, jego przedstawiciela</i></p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>ustawowego, małżonka, krewnego lub powinowatego do drugiego stopnia w linii prostej, osoby pozostającej we wspólnym pożyciu lub osoby upoważnionej przez świadczeniobiorcę, Prezes Funduszu. 1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, <i>może zostać złożony również w formie dokumentu elektronicznego, opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym albo podpisem zaufanym. Wymagane załączniki mogą być odwzorowane cyfrowo.</i></p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>14. Rozdział 5 Dokumenty służące do potwierdzenia i weryfikacji prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.</p> <p>15. Art. 50 6. W przypadku niepotwierdzenia Prawa do świadczeń opieki Zdrowotnej w sposób określony w ust. 1 lub 3 świadczeniobiorca po okazaniu dokumentu, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, może przedstawić inny dokument potwierdzający prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, a jeżeli takiego dokumentu nie posiada, <i>złożyć pisemne oświadczenie o przysługującym mu</i></p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>prawie do świadczeń opieki zdrowotnej.</i></p> <p>10. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wzory oświadczeń, o których mowa w ust. 6 i 9, mając na względzie zapewnienie czytelności oświadczeń.</p> <p>16. Art. 59aa. 1. Skierowanie jest wystawiane w postaci papierowej albo w postaci elektronicznej.</p> <p>Art. 59b. 1. W przypadku skierowania Świadczeniobiorca otrzymuje informację o wystawionym skierowaniu zawierającą następujące dane [...]</p> <p>17. Rozdział 6 Obowiązek</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>ubezpieczenia zdrowotnego Art. 67. 1. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego uważa się za spełniony po zgłoszeniu do ubezpieczenia zdrowotnego osoby podlegającej temu obowiązkowi zgodnie z przepisami.</p> <p>18. Art. 136. 1. Umowa o udzielanie Świadczeń opieki Zdrowotnej określa w szczególności [...] Art. 137. 1. Ogólne warunki umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej obejmują: [...]</p> <p>19. Art. 148. 1. Porównanie ofert w toku postępowania w sprawie zawarcia</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej dokonuje się według kryteriów wyboru Ofert: [..]			
5.	<p>Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej</p> <p>Art. 54. 1. W trakcie kształcenia teoretycznego student zdobywa wiedzę zawodową, doświadczenie i umiejętności niezbędne do planowania, organizowania i sprawowania opieki zdrowotnej oraz oceny działań z tym związanych. 2. W trakcie kształcenia klinicznego student uczy się sprawowania kompleksowej opieki zdrowotnej jako członek zespołu, w bezpośrednim</p>	<p>Problem posiadania odpowiedniej wiedzy i kompetencji kadry pielęgniarek i położnych w obszarze wsparcia pacjentów ze szczególnymi potrzebami.</p>	<p>Zmiana zakresu wiedzy i kompetencji kadry pielęgniarek i położnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studentów w trakcie kształcenia w szczególności w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnością, zasadami komunikacji, savoir-vivre (różne typy i formy sprawowanej opieki), wiedza na temat regulacji prawnych w tym zakresie (Ustawa o zapewnieniu dostępności OzSZP). 	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>kontakcie z osobami zdrowymi i chorymi. 3. Kształcenie kliniczne odbywa się w podmiotach leczniczych, pod kierunkiem wykładowców pielęgniarstwa lub położnictwa oraz przy pomocy innych specjalistów, w szczególności pielęgniarek i położnych. Kształcenie kliniczne jest praktyką zawodową w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85). 4. Studia, o których mowa w art. 52 ust. 3 pkt 1 i art. 53 ust. 3 pkt 1 i 2, są prowadzone w formie stacjonarnej lub niestacjonarnej. Treści programowe studiów realizowanych w obu</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Kolejny etap to organizacja kursów w zakresie tego tematu – szkolenia personelu aktualnie zatrudnionego w ramach kształcenia podyplomowego – ustawa o dostępności – formy opieki nad osobami z niepełnosprawnością, zasadami komunikacji, savoir-vivre (różne typy i formy sprawowanej opieki), wiedza na temat regulacji prawnych w tym zakresie (Ustawa o zapewnieniu dostępności OzSZP). 	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>formach są takie same, przy czym czas trwania studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej nie może być krótszy niż czas trwania studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i liczba godzin kształcenia zawodowego przewidziana na studiach niestacjonarnych nie może być mniejsza niż liczba godzin kształcenia zawodowego przewidziana na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej</p> <p>Art. 4. 1. Zasady wykonywania zawodów Wykonywanie zawodu pielęgniarstwa polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w szczególności na: 1) rozpoznawaniu warunków i potrzeb zdrowotnych pacjenta; 2)</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta; 3) planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem; 4) samodzielnym udzielaniu w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz medycznych czynności ratunkowych; 5) realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji; 6) orzekaniu o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych; 7) edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia</p> <p>Podobna sytuacja</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	dotyczy położnych.			
6.	<p>Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398) o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.</p> <p>Art. 61s [Wystąpienie pokontrolne]</p> <p>1. Ustalenia kontroli zamieszcza się w wystąpieniu pokontrolnym.</p>	<p>Dokumenty urzędowe są często pisane językiem skomplikowanym, trudnym do czytania i zrozumienia. Przepisy nie uwzględniają potrzeby sporządzenia dokumentu kończącego kontrolę, a także informacji o wynikach kontroli w sposób dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności z niepełnosprawnością wzroku, bądź głuchoniemych – nieznających języka polskiego. Problem ten może dotyczyć także osób z niepełnosprawnością intelektualną.</p> <p>Powyższe może być przyczyną utrudnionego dostępu do informacji dotyczących m.in. prawidłowości udzielanych świadczeń zdrowotnych przez dany podmiot, czy o prawidłowości funkcjonowania danej jednostki.</p>	<p>Należy doprecyzować przepisy niniejszej ustawy, wskazując że dokumenty urzędowe, w szczególności wystąpienia pokontrolne i informacje o wynikach kontroli, będą sporządzane w sposób łatwy do czytania i zrozumienia, z uwzględnieniem <i>Europejskich standardów przygotowania tekstu łatwego do czytania i zrozumienia.</i></p>	
7.	Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o	Problemy organizacyjne związane z obsługą pacjenta ze szczególnymi	W art. 23 albo w 24 należy wprowadzić regulacje, które	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	działalności leczniczej	potrzebami	<p>zobowiążą dyrektora podmiotu do uwzględnienia w regulacjach wewnętrznych prawa wstępu i korzystania oraz ogólnych zasad postępowania z psem asystującym.</p> <p>W zakresie dostępności istotnym wydaje się wydanie nowego rozporządzenia na podstawie Art. 22 ust. 3., który reguluje kwestie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, kierując się potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów, a także rodzajem wykonywanej działalności i zakresem udzielanych świadczeń zdrowotnych.</p> <p>Wydanie przedmiotowego rozporządzenia jest też</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			<p>istotne z punktu widzenia realizacji Art. 18, 19, 19a niniejszej ustawy.</p> <p>Art. 22 ust. 5. - należy rozważyć analizę i konsultację standardów organizacyjnych opieki zdrowotnej w zakresie dostępności.</p>	
8.	<p>Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 9, 11 i 27</p> <p>1. Art. 9 ust. 2 .</p> <p>„Pacjent, w tym małoletni, który ukończył 16 lat, lub jego przedstawiciel ustawowy mają prawo do uzyskania od osoby wykonującej zawód medyczny przystępnej</p>	Przekazywanie informacji, komunikacja z pacjentem ze szczególnymi potrzebami	<p>1. Konieczna jest zmiana w art. 9 ust. 2 ww. ustawy poprzez wskazanie, że informacja musi być dostosowana do potrzeb pacjentów ze szczególnymi potrzebami i w zgodzie z ustawą o dostępności.</p> <p>Podstawowym problemem z realizacją niniejszego prawa są częste sygnały o niedostosowaniu formy do odbiorcy, a tym samym nie przekazanie mu</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>informacji o stanie zdrowia pacjenta, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu, w zakresie udzielanych przez tę osobę świadczeń zdrowotnych oraz zgodnie z posiadanymi przez nią uprawnieniami.”</p> <p>2. Art. 11</p> <p>1. Pacjent ma prawo do informacji o prawach pacjenta określonych w niniejszej ustawie oraz w przepisach odrębnych, uwzględniającej ograniczenia tych praw określone w tych przepisach. Podmiot</p>		<p>kompletnej informacji. Niniejszy stan de facto zaburza korzystanie z innych praw pacjenta;</p> <p>2. Należy rozważyć rozszerzenie formy dostępności informacji. W ust. 1 sugeruje się dać alternatywę, że pacjent może zażądać udzielenia mu informacji o swoich prawach w odmiennej formie dostosowanej do jego szczególnych potrzeb jeżeli nie może skorzystać z formy określonej w ust.</p> <p>1.</p> <p>3. Dodać odniesienie do nowego zapisu albo przemodelowanego art. 9 albo właśnie nowych zapisów art. 11.</p> <p>4. Należy rozważyć wskazanie, że dokument powinien</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>udzielający świadczeń zdrowotnych udostępnia tę informację w formie pisemnej, poprzez umieszczenie jej w swoim lokalu, w miejscu ogólnodostępnym.</p> <p>2. Przepisu ust. 1 zdanie drugie nie stosuje się do wykonywanych wyłącznie w miejscu wezwania indywidualnych praktyk lekarskich, indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, indywidualnych praktyk pielęgniarek, położnych, indywidualnych specjalistycznych praktyk pielęgniarek, położnych i indywidualnych praktyk fizjoterapeutycznych.</p> <p>3. W przypadku pacjenta niemogącego się poruszać informację, o której mowa w ust. 1, udostępnia się w</p>		<p>być dostępny w formie określonej w przepisach ustawy o dostępności.</p> <p>Ponadto do rozważenia jest kwestia doprecyzowania w ustawie (i stworzenia czegoś w formie normy generalnej) sytuacji składania podpisu przez osoby niepełnosprawne oraz inne ze szczególnymi potrzebami. Ustawa powinna powszechnie dopuszczać alternatywę dla własnoręcznego podpisu, tak jak ma to miejsce w przepisach Kodeksu cywilnego art. 79. W ten sposób fizyczna niemożność złożenia podpisu zostaje rozwiązana przy zachowaniu jednoczesnej wiarygodności podpisu. Niniejsza propozycja może dotyczyć także wprowadzenia takich zapisów lub odniesienia do zapisu z</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>sposób umożliwiający zapoznanie się z nią w pomieszczeniu, w którym pacjent przebywa.</p> <p>3. Art. 12 Pacjent ma prawo do informacji o rodzaju i zakresie świadczeń zdrowotnych udzielanych przez podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych, w tym o profilaktycznych programach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, realizowanych przez ten podmiot. - Przepisy art. 11 ust. 1 zdanie drugie i ust. 3 stosuje się odpowiednio.</p> <p>4. Art. 27 ust. 3 Dokumentacja medyczna prowadzona w postaci papierowej może być</p>		<p>ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta m. in. w ustawach o zawodach lekarza i lekarza dentysty, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>udostępniona przez sporządzenie kopii w formie odwzorowania cyfrowego (skanu) i przekazanie w sposób określony w ust. 1 pkt 4 i 5, na żądanie pacjenta lub innych uprawnionych organów lub podmiotów, jeżeli przewiduje to regulamin organizacyjny podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych.</p>			
9.	<p>Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398) o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.</p> <p>1) Art. 20 ust. 2 pkt 2 - informuje świadczeniobiorcę w wybrany przez siebie</p>	<p>Brak odpowiednich uregulowań w obszarze informacyjno-komunikacyjnym, które zapewniłyby respektowanie szczególnych potrzeb pacjentów.</p>	<p>1. Należy rozważyć dodanie zdania, w którym wskaże się, że przekazywanie informacji w powyższym zakresie dostosowane musi być do potrzeb pacjentów, w tym pacjentów ze szczególnymi potrzebami (m. in. z różnymi formami niepełnosprawności). Pkt 6 - nie uwzględnia potrzeb</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>sposób o zakwalifikowaniu do kategorii medycznej, ustalonej zgodnie z kryteriami medycznymi określonymi w przepisach wydanych na podstawie ust. 11, i terminie udzielenia świadczenia oraz na żądanie świadczeniobiorcy uzasadnia przyczyny wyboru tego terminu;</i></p> <p>6) na żądanie świadczeniobiorcy wystawia zaświadczenie o wpisie świadczeniobiorcy na listę oczekujących na udzielenie świadczenia oraz o zakwalifikowaniu do kategorii medycznej, ustalonej zgodnie z kryteriami medycznymi określonymi w przepisach wydanych na podstawie ust. 11, i terminie</p>		<p>osób z dysfunkcją wzroku;</p> <p>2. Pkt 8 - sugeruje się zmianę tego wyrażenia na informację dostosowaną do potrzeb pacjentów, w tym pacjentów (świadczeniobiorców) ze szczególnymi potrzebami– lub dodanie informacji o tym, że informacja ma spełniać takie kryteria - w dalszej części przepisu.</p> <p>3. Należy doprecyzować przepis poprzez wskazanie, że informacja ta ma zostać przekazana w każdej wybranej formie dostosowanej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>4. Należy zastanowić się czy przepis ten nie powinien dotyczyć wszelkiego rodzaju świadczeniodawców –</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>udzielenia świadczenia.</i></p> <p>8) <i>W przypadku wystąpienia okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili ustalania terminu udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej, a które uniemożliwiają zachowanie terminu wynikającego z listy oczekujących, świadczeniodawca informuje świadczeniobiorcę w każdy dostępny sposób o zmianie terminu wynikającego ze zmiany kolejności udzielenia świadczenia i jej przyczynie. Przepis ten dotyczy także przypadku zmiany terminu udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej na wcześniejszy. W</i></p>		<p>POZ, opieka długoterminowa (ZOL/ZPO), świadczenia udzielane w trybie dziennym.</p> <p>5. Sugeruje się dodanie do przepisu, że informacja jest także udostępniana w wersji dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami;</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>przypadku gdy świadczeniobiorca nie wyraża zgody na zmianę terminu udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej na wcześniejszy, świadczeniodawca informuje o możliwości zmiany terminu następnego świadczeniobiorcę z listy oczekujących, zgodnie z kolejnością ustaloną na podstawie zgłoszenia.</i></p> <p>– problemem może być wyrażenia „w każdy dostępny sposób”</p> <p>t. 23 ust. 9. <i>Prezes Funduszu udziela świadczeniobiorcom informacji o danych zawartych w wykazie, o którym mowa w art. 8, oraz informacji, o której mowa w ust. 4 i 4a,</i></p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p>szczególności przez bezpłatną linię telefoniczną. Art. 23a ust. 1. <i>Władcy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w szpitalach lub ambulatoryjnej opiece zdrowotnej jest obowiązany umożliwić świadczeniobiorcom nawiązanie się drogą elektroniczną na wizyty, monitorowanie statusu na miejscu oczekujących na udzielenie świadczenia oraz powiadamianie o terminie udzielenia świadczenia.</i> Art. 97a 3. Informacji, o których mowa w ust. 2, KPK i oddziały wojewódzkie Funduszu udzielają bezpośrednio lub przy użyciu dostępnych środków komunikacji, w</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>szczegółności telefonicznie, w formie pisemnej albo przy użyciu poczty elektronicznej, o ile jest to możliwe, również w innych językach urzędowych Unii Europejskiej.</i></p> <p>10. KPK i oddziały wojewódzkie Funduszu udzielają świadczeniobiorcom oraz osobom wykonującym zawody medyczne, bezpośrednio lub przy użyciu dostępnych środków komunikacji, w szczególności telefonicznie, w formie pisemnej albo przy użyciu poczty elektronicznej, informacji dotyczących:</p> <p>12. Oddziały wojewódzkie Funduszu udzielają świadczeniobiorcom, bezpośrednio lub przy</p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>użyciu dostępnych środków komunikacji, w szczególności telefonicznie, w formie pisemnej albo przy użyciu poczty elektronicznej, informacji na temat przybliżonej wysokości zwrotu kosztów przysługującego w przypadku uzyskania w innym państwie członkowskim UE lub EOG określonego świadczenia opieki zdrowotnej.</i></p> <p>13. <i>Informacje, o których mowa w ust. 10 i 12, zamieszcza się także na stronach internetowych KPK i oddziałów wojewódzkich Funduszu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Funduszu, z tym że informacja na temat wysokości zwrotu kosztów</i></p>			

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<i>może ograniczać się do wybranych świadczeń gwarantowanych.</i>			
10.	<p>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie kierowania do zakładów opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych</p> <p>§ 5 ust. 1. Świadczeniobiorca składa skierowanie bezpośrednio do wybranego przez siebie zakładu opiekuńczego. – należy rozważyć doprecyzowanie formy składania. Związane jest to z propozycją umożliwiania załatwiania formalności także drogą elektroniczną.</p> <p>§ 7 Kierownik zakładu opiekuńczego udziela</p>	Konieczność zwiększenia dostępności informacyjno-komunikacyjnej, w tym kwestii organizacyjnych, dla pacjentów ze szczególnymi potrzebami.	Należy rozważyć zmianę umożliwiającą załatwienie większości formalności drogą elektroniczną w formie dostępnej.	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>informacji świadczeniobiorcy oraz odpowiednio domowi pomocy społecznej albo podmiotowi leczniczemu, w przypadku gdy świadczeniobiorca przebywa w tym domu albo w przedsiębiorstwie podmiotu leczniczego, o kolejności przyjęcia świadczeniobiorcy oraz o przewidywanym terminie przyjęcia do zakładu opiekuńczego. – Należy doprecyzować formę otrzymywania takiej informacji, mając na względzie propozycję załatwiania formalności także drogą elektroniczną.</i></p>			
11.	<p>Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym</p> <p>1. Art. 24f ust. 1. W</p>	<p>Brak standardów dostępności zapewniających respektowanie praw pacjentów ze szczególnymi potrzebami.</p>	<p>1. W sytuacji zmiany systemu powiadamiania ratunkowego poprzez dodanie powiadamiania przez aplikację alarmową</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>ramach SWD PRM zapewnia się rejestrowanie nagrań rozmów prowadzonych na stanowisku dyspozytora medycznego oraz wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego, z wykorzystaniem łączności telefonicznej, i ich przechowywanie przez okres co najmniej 3 lat, licząc od dnia dokonania nagrania.</i></p> <p>2. Art. 33a ust. 3 - <i>Informacja o czasie oczekiwania na udzielenie świadczeń zdrowotnych osobom, o których mowa w ust. 2, jest podawana na wyświetlaczu</i></p>		<p>dostosowaną do potrzeb osób niesłyszących rejestracji powinien podlegać też fakt użycia aplikacji i wszystkie informacje z tym związane.</p> <p>2. Niniejszy zapis nie uwzględnia potrzeb osób z niepełnosprawnością narządu wzroku. Sugeruje się dodanie informacji głosowej.</p> <p>3. Należy zastanowić się czy nie wprowadzić standardu sprzętowego do tych Centrów (obecnie jest ich 17). Standard taki zagwarantuje dostępność do świadczeń. (art. 39d oraz Art. 39h). należy też przeanalizować obecnie istniejące Standardy Centrów Urazowych oraz SOR (art. 34) pod kątem ich dostępności.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
	<p><i>zbiorczym umieszczonym w obszarze segregacji medycznej, rejestracji i przyjęć.</i></p> <p>3. Rozdział 4a. centra urazowe</p> <p>4. Rozdział 1 Ustawy.</p>		<p>4. W ustawie o Ratownictwie Medycznym proponuje się dodać (najpewniej w rozdziale 1) regulacje kwestii psa asystującego podczas akcji ratowniczej. Wydaje się, że powinno mieć to formę ogólnosystemowych rozwiązań podczas akcji medycznych dla Zespołów Ratownictwa Medycznego w postaci zagwarantowania przewozu psa asystującego oraz zobowiązanie Dyrektorów odpowiednich podmiotów udzielających już stacjonarnych świadczeń w systemie ratownictwa medycznego do uregulowania wewnętrznie sposobu postępowania z psem asystującym.</p>	

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Działy administracji: rozwój regionalny

Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (ustawa wdrożeniowa)

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
1.	Art. 5 pkt 3		Proponujemy wskazać Radę Dostępności jako ciało obligatoryjnie objęte procedurą konsultacji. Zapewni to uwzględnianie kwestii związanych z dostępnością w procesie zmian legislacyjnych.	dodać ppkt 5) podmiotom działającym na rzecz dostępności, których przedstawiciele wchodzi w skład Rady Dostępności o której mowa w art. 13 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami z dnia 19 lipca 2019 r.
2.	Art. 9 ust. 2 pkt 1-12 Do zadań instytucji zarządzającej należy w szczególności:		Należy rozważyć wyszczególnienie zadań związanych z zapewnianiem dostępności i równości szans kobiet i mężczyzn (szerzej być może realizacji zasad horyzontalnych) poprzez wskazanie tego zadania w nowym punkcie 13. Podniesie to rangę zadań związanych z	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			<p>dostępnością i równością szans.</p> <p>UWAGA – należy to dodać do nowej ustawy</p>	
3.	<p>Art. 14 ust. 10 Komitet monitorujący realizuje w szczególności zadania, o których mowa w art.49 i art.110 rozporządzenia ogólnego, w tym zatwierdza kryteria wyboru projektów, uwzględniając art. 125 ust. 3 lit. a rozporządzenia ogólnego.</p>	<p>Ten zapis ani żaden inny w analizowanej ustawie dotyczący komitetu monitorującego nie gwarantuje, że przedstawiciele podmiotów wchodzących w skład komitetu monitorującego w którego pracach mogą brać udział osoby z niepełnosprawnością będą miały w trakcie wykonywania swojej pracy /realizacji zadań zapewnione niezbędne dostosowania np. asystent osoby z niepełnosprawnością, tłumacz PJM. Brak takich dostosowań, automatycznie wyklucza osoby z możliwości udziału w pracach komitetu monitorującego np. osoba mająca ograniczoną możliwość poruszania się nie weźmie udziału w posiedzeniu komitetu jeżeli spotkanie odbędzie się w budynku z barierami architektonicznymi.</p>	<p>Należy doprecyzować zapisy ustawy, wskazując że przedstawiciele podmiotów wchodzących w skład komitetu monitorującego będą mieli w trakcie wykonywania swoich zadań wynikających z ustawy zapewnione racjonalne dostosowania umożliwiające wykonywanie pracy.</p> <p>Do zastanowienia czy ustawa czy regulamin.</p>	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
4.	Art. 30 ust 8		Strategia ZIT powinna zawierać zapisy dotyczące zwiększania dostępności. Jest to szczególnie istotne w sytuacji gdy projekty te realizowane są w centach miast objętych ochroną zabytków.	

Ustawa z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.

	Art. 16. W celu ograniczenia negatywnego wpływu wystąpienia COVID-19 na realizację zadań komisji oceny projektów, o której mowa w art. 44 ust. 1, oraz komitetów monitorujących:	W ustawie brak jest wskazania obowiązku przesyłania dokumentacji w wersji dostępnej - może to skutkować problemami dla części członków komitetów monitorujących.	Dodanie zapisu dot. stosowania przepisów wynikających z ustawy o dostępności cyfrowej.	
--	--	--	--	--

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
7.	Art. 14. Każdy organ władzy publicznej, w tym organ administracji rządowej i samorządowej, organ kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały, wyznacza co najmniej jedną osobę pełniącą funkcję koordynatora do spraw dostępności.	Podmiot publiczny (w tym organ władzy publicznej), w którym zostanie powołany koordynator może stać się podmiotem, w którym kwestie związane z dostępnością będą miały gospodarza. W podmiotach, na które nałożono obowiązki wynikające z ustawy ale bez wskazania koordynatora brak będzie osoby odpowiedzialnej za wdrażania wymagań określonych w Ustawie. W przypadku gdy wsparcie publiczne kierowane jest przede wszystkim na koordynatorów oznaczać to będzie tworzenie podmiotów wielu prędkości – w jednym typie (urzędu obsługujące organy władzy publicznej) pojawiają się osoby a czasem zespołu osób odpowiedzialnych za koordynację działań, przygotowywanie planów i monitorowanie działań urzędu a w drugim typie (inne podmioty	Podmioty wymienione w art. 3 ustawy powinny zostać zobowiązane do powołania koordynatora dostępności.	

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
		wymienione w art. 3) pojawiają się nowe zadania ale bez przypisanych do nich osób. W takiej sytuacji dostęp do tych instytucji może być utrudniony a temat dostępności będzie spychany na margines działalności.		

Projekt ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2021-2027

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
10.	Art. 5.	Wśród wskazanych tematów wytycznych nie ma zagadnień dotyczących równości w tym dostępności	Dopisać	13) równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami
11.	Art. 5 pkt 3		Proponujemy wskazać Radę Dostępności jako ciało obowiązkowo objęte procedurą konsultacji. Zapewni to uwzględnianie kwestii związanych z dostępnością w procesie	dodać ppkt 5) podmiotom działającym na rzecz dostępności, których przedstawiciele wchodzi w skład Rady Dostępności o której mowa w art. 13 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze

Lp.	Przepis, którego dotyczy uwaga	Problem związany z dostępnością	Proponowane rozwiązanie	Propozycja zmian legislacyjnych
			zmian legislacyjnych.	szczególnymi potrzebami z dnia 19 lipca 2019 r.

Ministerstwo Sportu

Działy administracji: kultura fizyczna

1. Propozycja zgłoszona przez Polski Komitet Paraolimpijski: „Minister właściwy do spraw kultury fizycznej może zlecić Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, będącej fundacją Skarbu Państwa, realizację zadań w zakresie kultury fizycznej w ramach programów Unii Europejskiej dotyczących kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu **oraz zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjnej obiektów sportowych oraz kanałów informacyjnych obiektów**. Na realizację tych zadań Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji otrzymuje dotację celową z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej.”

Stanowisko MS: W opinii Ministra Sportu proponowana korekta nie znajduje uzasadnienia, ponieważ aktualnie wskazane w przywołanym artykule obszary zadań w zakresie kultury fizycznej realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej odnoszą się również do kwestii dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjnej obiektów sportowych oraz kanałów informacyjnych obiektów.

2. **Odniesienie do raportu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, dotyczących kultury fizycznej.**

Zaproponowane rozwiązania w przedmiocie modyfikacji rozwiązań prawnych w zakresie organizacji i promowania aktywności fizycznej wśród osób z niepełnosprawnościami – obligatoryjny element statutu uczniowskich klubów sportowych w opinii Ministra Sportu nie zasługują na uwzględnienie. Zrozumiałe są intencje autorów projektu, zgodnie z którymi wprowadzenie obowiązku określenia w statutach uczniowskich klubów sportowych form działalności podejmowanych w celu zwiększania dostępności dla osób z niepełnosprawnościami do sportu rozwijanego przez klub, miałyby umożliwić uczniom z niepełnosprawnościami aktywizację i rozwijanie swoich zainteresowań sportowych, a co za tym idzie mogłoby stać się ważnym czynnikiem ich rehabilitacji i integracji społecznej.

Należy jednak podkreślić, że obawy może budzić to, iż wprowadzenie w życie ww. regulacji stworzy poważne utrudnienia w funkcjonowaniu

uczniowskich klubów sportowych w ich dotychczasowym zakresie. Sport może być ważnym czynnikiem habilitacji i integracji społecznej w środowisku szkolnym, pod warunkiem, że zajęcia realizowane są przez osoby posiadające stosowne przygotowanie do pracy z dziećmi o określonej niepełnosprawności. W przeciwnym wypadku może się to stać niebezpieczne, zarówno dla uczniów jak i osób prowadzących zajęcia. Zgodnie z przepisami systemu oświaty regulującymi kwestie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach i placówkach specjalnych, posiada osoba, która obok przygotowania kierunkowego - właściwego dla określonego przedmiotu lub zajęć - uzyskała również przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów. Przygotowania takiego nie posiadają nauczyciele/trenerzy, tzw. „szkół powszechnych” – innych niż specjalne, w których funkcjonuje znaczna większość z ponad 6 tysięcy uczniowskich klubów sportowych.

W praktyce, uzyskanie takiego przygotowania przez nauczycieli/trenerów UKS w skali całego kraju, na kursach kwalifikacyjnych lub studiach podyplomowych, wymaga czasu oraz nakładów finansowych. Teoretycznie, do czasu uzyskania przez nauczycieli/trenerów przygotowania w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów pozwalającej na prowadzenie zajęć, przy braku precyzyjnego zapisu ustawowego, można by domniemywać, że kluby nie mogłyby prowadzić dotychczasowej działalności (lub zapisy te pozostawałyby wyłącznie życzeniowymi).

Ponadto, dodatkowe koszty będzie również generowała konieczność zakupu sprzętu dostosowanego do osób niepełnosprawnych. Pozostaje pytanie, czy władze UKS-ów będą w stanie udźwignąć taki ciężar finansowy oraz będą zainteresowane prowadzeniem działań obarczonych wysokim stopniem odpowiedzialności.

Analogicznie, należy rozważyć czy budżet państwa, w tym budżety jst, będzie w stanie sprostać wyzwaniom finansowym wynikającym ze sformułowanych w tym zakresie propozycji. Niezależnie od tego, należy zwrócić uwagę, że uczniowskie kluby sportowe są stowarzyszeniami działającymi na zasadzie dobrowolności, których członkowie prowadzą działalność w ramach określonych dziedzin zainteresowań – zgodnie z posiadany przygotowaniem. Nakładanie na UKSy obowiązku realizacji zajęć dla niepełnosprawnych, może budzić wątpliwości w kontekście konstytucyjnego prawa wolności zrzeszania się. Mając na uwadze powyższe zakładane przez autorów projektu efekty, mogą przynieść tylko takie działania, które będą miały charakter dobrowolny oraz będą prowadzone przez osoby mające odpowiednie przygotowanie do pracy z osobami niepełnosprawnymi. Należy przy tym podkreślić, że obligatoryjne wprowadzenie proponowanych zapisów we wszystkich statutach organizacji sportowych zajmujących się upowszechnianiem kultury fizycznej wydaje się być przeciw skuteczne i może mieć wyłącznie pozytywny walor statystyczny (zapis w statucie będzie – realizacji zadań w tym obszarze z uwagą na szereg wskazanych aspektów nie będzie).

W uzasadnieniu trzeba wskazać, że obecne przepisy umożliwiają dokonywanie stosownego profilowania działalności sportowej (m.in w zakresie wpierania sportu osób niepełnosprawnych), która jest uzależniona od możliwości organizacyjnych i finansowych jak również warunków populacyjnych, w których funkcjonuje organizacja. Dlatego też w ocenie Ministra Sportu, z punktu widzenia efektywności proponowanych rozwiązań, projektowany przepis nie prowadziłby do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych a skutecznie mógłby utrudnić funkcjonowanie uks. W zakresie propozycji zmiany art. 11 ustawy o sporcie poprzez ustanowienie obowiązku określenia w statucie polskiego związku sportowego działań podejmowanych w celu zwiększenia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami informuję, że w ocenie Ministra Sportu proponowana zmiana nie wymaga interwencji ustawowej. Minister Sportu dostrzega problem niewystarczającego zaangażowania polskich związków sportowych na rzecz sportu osób z niepełnosprawnościami. Minister dysponuje jednak narzędziami pozalegislacyjnymi, które pozwolą na zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami działalności sportowej prowadzonej przez związki. W przyjętym w 2018 roku Kodeksie dobrego zarządzania dla polskich związków sportowych, który stanowi katalog zaleceń i dobrych praktyk odnoszących się do różnych obszarów, w tym sportu osób z niepełnosprawnościami, wskazano jako zasadę przewodnią, że każdy polski związek sportowy powinien odpowiadać nie tylko za współzawodnictwo na najwyższym poziomie (sport wyczynowy), ale również za sport osób z niepełnosprawnościami. Wśród wytycznych w obszarze Odpowiedzialność za rozwój sportu przyjęto wytyczne odnoszące się do podejmowania działań na rzecz rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami oraz integracji poprzez sport, w tym wytyczne bezwzględnie wiążące dotyczące przedstawiania przez polski związek sportowy w swoim rocznym sprawozdaniu z działalności działań związanych z rozwojem sportu dla wszystkich, w tym działań skierowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz informacji o udziale środków przeznaczonych na ww. działania, jak również uwzględnienia przez polski związek sportowy w swojej strategii rozwoju działań związanych z rozwojem sportu osób z niepełnosprawnościami.

Jako zalecenie i dobrą praktykę przyjęto, że polski związek sportowy powinien, w miarę możliwości organizacyjnych, stać się podmiotem zarządzającym sportem osób z niepełnosprawnościami w danym sporcie, integrując proces zarządzania i szkolenia w sporcie osób pełnosprawnych i osób z niepełnosprawnościami.] Przyjęto, że efekt „związania” polskich związków sportowych wytycznymi Kodeksu zostanie osiągnięty dzięki uzależnieniu poziomu dofinansowania realizacji zadań przez związek ze środków publicznych, od stopnia przestrzegania wytycznych.

Ponadto należy dodać, że istnieją polskie związki sportowe działające wyłącznie w sporcie osób z niepełnosprawnościami, niektóre z nich mają swoje odpowiedniki w sporcie osób pełnosprawnych, np. Polski Związek Ampfutbolu, Polski Związek Rugby na Wózkach. Ustanowienie obowiązku określenia w statucie polskiego związku sportowego działającego w sporcie osób pełnosprawnych działań podejmowanych w celu zwiększenia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, mogłoby prowadzić do dublowania zakresów działań tych podmiotów, dlatego jest nieuzasadnione.

W zakresie doprecyzowania możliwości dotowania działalności polegającej na wspieraniu aktywności fizycznej wśród osób z niepełnosprawnościami w ocenie Ministra Sportu, cytowana norma ma charakter ogólny, a więc dopuszcza już możliwość realizacji takich aktywności (proponowana zmiana nie niesie za sobą wartości dodanej). W zakresie wprowadzenia ustawowych gwarancji przeznaczania przynajmniej minimalnej części dofinansowania uzyskiwanego przez podmiot sportowy na aktywizację sportową osób z niepełnosprawnościami należy zauważyć, że aktualne pozostają uwagi poczynione do rekomendacji nr 1, odnoszące się do odpowiednich kwalifikacji, bezpieczeństwa i dobrowolności działalności.

Czytelne są intencje autorów projektu, jednak w określonych przypadkach - z uwagi na specyfikę sportu - trudno o ustalenie progu minimalnego na poziomie 15% otrzymanej dotacji celowej na prowadzenie działalności na rzecz sportu osób z niepełnosprawnościami, np. w przypadku skoków narciarskich, biegów przeszkodowych czy skoku o tyczce. Sam mechanizm „demograficzny” określony w rekomendacjach, może się okazać niewystarczający. Przy czym bez wątpienia, stworzy to poważne utrudnienia w funkcjonowaniu uczniowskich klubów sportowych i innych organizacji sportowych zajmujących się aktywnością fizyczną w ich dotychczasowym zakresie. Może to stworzyć sytuacje, w których powstaną mechanizmy obchodzenia tych regulacji, skutkujące ich stosowaniem pro forma.

W ocenie Ministra Sportu, zakładane przez autorów projektu efekty mogą przynieść tylko takie działania, które będą miały charakter dobrowolny oraz będą prowadzone przez osoby mające odpowiednie przygotowanie do pracy z osobami niepełnosprawnymi, a przy okazji wprowadzą np. dodatkowe bonusy za realizację takich działań.

Mając na uwadze powyższe Minister Sportu nie widzi potrzeby interwencji legislacyjnej w ustawie o sporcie w przedmiocie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ministerstwo Klimatu

Działy administracji: energia, klimat, środowisko

Nie zidentyfikowano przepisów wymagających zmiany.

Jedynym obszarem, gdzie taka potrzeba została stwierdzona jest selektywne zbieranie odpadów komunalnych ale stosowna zmiana została już dokonana ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.

poz. 1579). Zmiana dotyczy art. 4 ust. 2a pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1439) dającego radzie gminy możliwość określenia w regulaminie utrzymania czystości i porządku dodatkowych warunków dotyczących ułatwienia prowadzenia selektywnego zbierania odpadów przez osoby niepełnosprawne, w szczególności niedowidzące.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Dział administracji: członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Nie zidentyfikowano przepisów wymagających zmiany.

Ministerstwo Aktywów Państwowych

Dział administracji rządowej: aktywa państwowe, gospodarka złożami kopalin, łączność.

Nie zidentyfikowano przepisów wymagających zmiany.

Ministerstwo Obrony Narodowej

Dział administracji rządowej: obrona narodowa.

Nie zidentyfikowano przepisów wymagających zmiany.

Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

Działy administracji: gospodarka morska, gospodarka wodna, rybołówstwo, żegluga śródlądowa

Nie zidentyfikowano przepisów wymagających zmiany.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Działy administracji: rolnictwo, rozwój wsi, rynki rolne.

Nie zidentyfikowano przepisów wymagających zmiany. Ewentualnym aspektem wymagającym korekt jest fakt, że w Ministerstwie brakuje wewnętrznych procedur związanych z uwzględnianiem praw i potrzeb osób z niepełnosprawnościami w działaniach instytucji.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Działy administracji: sprawy zagraniczne

Nie zidentyfikowano przepisów wymagających zmiany. Minister Spraw Zagranicznych nie zgłasza propozycji nowelizacji aktów prawnych pozostających w jego właściwości.